

Tribuna școlii

29 iulie — 2 august 1974

ALEGERILE SINDICALE

Prof. MARIA STĂNESCU
președinta Comitetului Uniunii sindicatelor
din învățământ, știință și cultură

Anul acesta, conform prevederilor statutare, au loc alegerile sindicale la grupe, secții, sindicate și organe teritoriale ale sindicatelor (consilii comunale, orașenești, municipale și județene)

Adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri la grupe, organizații sindicale de secție și sindicate din grădinițe, școli și facultăți au loc într-un moment care deschide o nouă etapă de muncă în învățământul nostru de toate gradele; moment în care slujitorii școlii, toți factorii interesați și responsabili sint chemați să dea viață măsurilor adoptate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18—19 iunie a.e. cu privire la perfecționarea și dezvoltarea învățământului în Republica Socialistă România.

Plenara C.C. al P.C.R. a elaborat un plan de perspectivă privind învățământul românesc, pentru crearea unui sistem stabil și unitar, deschis și corelat atât în ce privește structurile, succesiunea treptelor, cât și conținutul științifico-educativ, de la învățământul preșcolar pînă la cel superior. Hotărârile și măsurile adoptate de către Plenara C.C. al P.C.R. impun studierea temeinică și traducerea lor în viață de către toate cadrele didactice, de către toți membrii de sindicat din învățământ.

Corelind sarcinile ce decurg din Hotărârea plenarei cu realitățile concrete din fiecare județ și localitate (perspectivele dezvoltării economice culturale, cerințele de cadre pe sectoare, recensământul populației școlare, spațiul existent pentru învățământ, necesarul de cadre didactice, dotarea unităților de învățământ, amenajarea atelierelor școlare) este necesar să se alcătuiască planuri concrete cuprinzînd măsurile ce se impun a fi luate pentru a se asigura, etapă cu etapă, îndeplinirea tuturor prevederilor hotărîrii; este necesar să reducem și chiar să înlăturăm definitiv etapa reflecțiilor și a așteptării de noi precizări. Organele sindicale vor trebui să și propună sarcini concrete care să contribuie nemijlocit la realizarea unor prevederi din Hotărâre.

Organizate în aceste condiții, adunările generale și conferințele sindicale trebuie să constituie un nou prilej de mobilizare a tuturor membrilor de sindicat din învățământul de toate gradele la modernizarea sistematică a conținutului învățământului, a metodelor de predare, la pregătirea temeinică a tineretului școlar și universitar pentru muncă și viață, la introducerea tot mai largă în practică a principiului educației permanente.

Avînd în vedere rolul și atribuțiile cu care au fost investite sindicatele, adunările generale și conferințele sindicale de alegeri au menirea să ducă la întărirea vieții interne, dezvoltarea democrației socialiste, perfecționarea structurii organizatorice a unor sindicate, a stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor sindicale.

Unul din atribuțiile principale ale adunărilor generale și conferințelor sindicale de dări de seamă și alegeri trebuie să-l constituie analiza în tr-un spirit de înaltă răspundere, exigență și combativitate revoluționară, a activității desfășurate de organele sindicale, a modului cum membrii acestora și-au îndeplinit mandatul încredințat, cum se aplică principiile și normele înscrise în statutele sindicatelor.

Ținînd seama de sarcinile de mare răspundere ce revin sindicatelor, adunările generale și conferințele de dări de seamă și alegeri sint chemate să dezbătă și să stabilească cele mai corespunzătoare măsuri astfel ca sindicatele să-și îndeplinească rolul de cadru organizat, prin care se asigură participarea efectivă a oamenilor muncii la elaborarea și înlăturarea politicii Partidului Comunist Român, la rezolvarea problemelor complexe ale dezvoltării economice culturale-științifice și sociale a patriei noastre.

Instrucțiunile Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România din 1973, stabilesc ca adunările de dări de seamă și alegeri la grupe, secții, sindicate să se desfășoare între 15 octombrie și 1 decembrie a.e. Acțiunea se încadrează în trei momente succesive: instruirea activului sindical pentru pregătirea dărilor de seamă, a planurilor de măsuri și însușirea tehnicii de lucru, desfășurarea adunărilor și pregătirea activului sindical nou ales.

În perioada premergătoare alegerilor, toate comitetele sindicatelor vor trebui să examineze modul în care și-au desfășurat activitatea birourile grupelor și comitetele organizațiilor sindicale de secție, contribuția membrilor de sindicat la îndeplinirea sarcinilor ce au revenit școlii în această etapă de intensă activitate politică, ideologică, economică și socială, cum s-au preocupat de rezolvarea propunerilor făcute de salariați. Concluziile desprinse din aceste analize vor fi reflectate în conținutul dărilor de seamă și în măsurile de îmbunătățire a muncii.

Paralel cu elaborarea dărilor de seamă vor fi întocmite proiectele de hotărîri, care vor cuprinde sarcini concrete din toate domeniile de activitate. La nivelul grupelor sindicale și al organizațiilor sindicale de secție, măsurile pot fi stabilite și în dările de seamă.

O deosebită atenție se va acorda întocmirii bugetelor sindicatelor pentru anul 1974. Ele trebuie să reflecte posibilitățile și necesitățile pe care le au sindicatele, grija pentru folosirea judicioasă a sumelor de la capitolul „cheltuieli” în spiritul indicațiilor date de Comitetul Executiv al Consiliului Central al U.G.S.R.

Dările de seamă ale comitetelor sindicatelor, proiectele de hotărîri, rapoartele comisiilor de cenzori, proiectele de buget pentru anul 1974, îmbunătățite cu observațiile făcute în dezbaterile de la grupele sindicale, vor fi văzute de organele de partid și aprobate de organele sindicale respective cu cel puțin 8—10 zile înainte de data adunării sau conferinței sindicale.

Prin dările de seamă și dezbateri, organizațiile sindicale urmează să realizeze o analiză temeinică în spirit critic și autocritic, a contribuției lor la traducerea în fapt a cerințelor formulate de partidul nostru față de învățământ, îndeosebi pe linia asigurării și pregătirii cadrelor calificate, necesare dezvoltării economice și sociale a țării.

(Continuare în pag. a 2-a)

CONGRESUL MONDIAL AL ASOCIAȚIEI INTERNAȚIONALE A EDUCATORILOR PENTRU PACEA LUMII (IAEWP)

La propunerea secretariatului Asociației Internaționale a Educatorilor pentru Pacea Lumii (IAEWP), guvernul român și-a dat asentimentul pentru organizarea în România a primului congres mondial al Asociației, în vara anului 1974 (29 iulie — 2 august). Tema acestei manifestări științifice este „Educația în spiritul înțelegerii între popoare”. Lucrările se vor desfășura în sesiuni plenare și în următoarele cinci secții: Comunicarea educațională în era spațială; Educația și mediul înconjurător; Dezvoltarea resurselor umane; Educația în vederea răspunderii mondiale; Evoluția spirituală (morală) a umanității și educația pentru pace.

Și-au anunțat participarea educatori, conducători ai învățământului și reprezentanți ai unor asociații interna-

ționale din aproximativ 50 de țări ale lumii.

Pentru organizarea lucrărilor congresului s-a constituit un comitet național.

Miercuri 3 octombrie a.e., la Ministerul Educației și Învățământului, sub conducerea tovarășului Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educației și învățământului, a avut loc ședința de constituire a Comitetului național român, alcătuit din personalități ale vieții științifice și culturale din țara noastră.

Comitetul național român va lucra în colaborare cu Comitetul internațional de coordonare format din prof. univ. Charles Mercieca (S.U.A.), secretar general, prof. univ. Takahashi Hanada (Japonia), președinte, și prof. univ. George Văideanu (România), prim-vicepreședinte al Asociației.

La stringerea recoltei: elevii Liceului industrial de alimentație publică din București.

Foto: PETRE COZIA

Prima mea zi de învățământ

Imi fuge gândul spre prima zi de școală, spre ziua cînd copilăria, după ce alergase 7 ani, poposisese timidă în școala satului. Era o toamnă frumoasă ca acum. Dealurile erau îmbătate de aroma merelor domnești și creștești, iar strugurii albi și negri se coceau în soarele cald și mișcîtor. Frunzele începușeră să cadă, lăsînd parcă fructele să strălucească, ca niște poame de aur în lumina cosmică a copilăriei.

„Mi-amintesc, apoi, cum mama, grijulie, după ce mi-asezase în ghiozdan citeva nucți și două mere roșii, alături de creioanele și caietele îmbrăcate frumos, m-a luat de mîna și amîndoi am pășit prașul școlii... A trebuit să trecă 13 ani (timp în care am

terminat Liceul pedagogic Ploiești) ca să înfeleg această sărbătoare trăită de școlari și părinți cu emoția întipărită în zîmbetul sfios și în speranța devenirii de mîine.

Prima zi de învățământ va rămîne de neuitat în inimile celor ce-au început cariera nobilă de dascăli. Pentru mine înseamnă suprema bucurie trăită după cei 13 ani de școală, căci, în prima zi de învățământ am retrăit cu lacrimi în ochi prima zi de școală, iar în privirile duioase ale mamelor ce participau la festivitatea de deschidere a noului an școlar am retrăit emoția mamei mele, care m-a condus la școală atunci, urîndu-mi în tăcere: „Succes, școla-

rule!” Ce-mi rămîne de făcut aici, în acest sat departe de cel al copilăriei mele, decît să-i învăț carte și să-i educ pe cei ce mîine vor fi comuniștii constructori ai unei țări frumoase și bogate ca-n povești... Eu, colegii mei repartizați în satele județelor Prahova, Tulcea și Vrancea ne luăm angajamentul de a sluiți școala românească cu cinste, de a traduce în viață direcțiile Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.e. — act de mare importanță în dinamica procesului de învățământ din țara noastră.

Învățător
GHEORGHE D. SOARE
Școala generală Radfîla,
com. Valea Călugărească,
jud. Prahova

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 — 19 iunie 1973

„În vederea creșterii eficienței învățămîntului general și liceal, este necesară o diversificare mai largă a formelor de organizare și desfășurare a procesului de învățămînt, prin lecții, activități în cabinete și laboratoare...”

(din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

Cabinetul de specialitate

Interviu cu prof. LIVIA DASCĂLU,
inspector al Inspectoratului școlar județean Brașov

Red.: Ce trebuie să cuprindă un cabinet de limba și literatura română?
Livia Dascălu: Instrumente de lucru curent — cartea de referință, dicționare, îndreptare ortografică, ortoepice, diapozitive, fișe pe teme, textele ce trebuie studiate (în special cele care nu se găsesc), decupaje din revistele literare etc.

Red.: Ce părere aveți despre cabinetele-bazar sau depozit, despre cabinetele-muzeu sau expoziție? Altfel spus: Credeți că „O scrisoare pierdută” se studiază mai bine într-un cadru suprasaturat de material didactic, acoperind, din punct de vedere spațio-temporal, toată literatura noastră?

Livia Dascălu: Sint, în adevăr, multe cazuri în care cabinetul se dovedește fără discernămint pedagogic, „cu ochii închiși”. Atunci el devine un mediu inadecvat studiului și educației, dacă nu chiar dăunător. Clasa, ca orice încăpere, dacă e tixită, încărcată cu obiecte și mobilier, dacă are pereții acoperiți pînă la refuz cu tablouri, scheme, schițe etc., îl copleșește pe elev, îl obosește, îl distrage de la lecție. O planșă care stă permanent sub privirile elevului își pierde din importanță — copilul pierde interesul pentru ea și, la momentul oportun, nu o mai poate întui.

La drept vorbind, o cantitate imensă din materialul așezat pe pereții unor cabinete nu are folosință — și nici nu poate avea — decît o dată, la o lecție, în cursul unui an întreg. Atunci de ce să stea mereu în fața clasei? Nu mai vorbesc de atentatul la bunul gust al elevilor, pe care îl comitem introducîndu-i într-un mediu atât de înzoronat, de invirștat.

Red.: Ați spus că, în cabinet, trebuie să se găsească textele ce sînt de studiat la lecții. Credeți că biblioteca școlii, a comunei sau municipiului ar trebui să se mute în clasă?

Livia Dascălu: Deloc. Fragmentele din operele ce trebuie studiate pot fi dactilografiate sau multiplicare la xerox, în cantități suficiente, astfel ca fiecare elev să poată avea, la lecție, în față, textul, la momentul necesar. Unele texte, portrete, scheme etc., pot fi, pe baza diapozitivelor, proiectate pe ecran și, în felul acesta, supuse atenției întregii clase, rapid și în condiții optime. Așadar, în loc de 36 de cărți, sau cîteva cărți transmise din bancă în bancă, 36 de foi, sau un singur diapozitiv... așa, pe pereții cabinetului nu va fi necesar să existe decît ceva care să illustreze, inteligent și simplu, momentele cruciale ale literaturii și culturii noastre, un calendar al aniversărilor, poate o „hartă literară”. În orice caz, ceva care să sugereze cadrul în care se desfășoară întreaga activitate.

Red.: Înțeleg că vedeți în cabinetul de literatură română o sursă a surselor de informație, un cadru fertil de muncă intelectuală

Livia Dascălu: Pentru a constitui acest cadru trebuie, cred, să se înțeleagă că dotarea cabinetului nu se poate face de azi pe mâine, în pripă, fără discernămint. Altfel apar acele fenomene, dăunătoare procesului de învățămînt, la care v-ați referit. An de an cabinetul trebuie să devină mai bogat,

mai valoros, printr-o înzestrare judicioasă, făcută pe îndelete. Este foarte important — și pentru realizarea obiectivelor înzestrării cabinetului și din certe rațiuni educative — ca zestrea cabinetului să se constituie și cu aportul elevilor (laboratorul foto, de exemplu, poate fi folosit pentru multiplicarea materialelor). Aș aminti aici experiența profesorului Constantin Cuza, de la Liceul nr. 1 din Brașov. Tezaurul informațional, referențial al cabinetului de literatură al acestei școli se îmbogățește și se sistematizează cu ajutorul elevilor, care lasă promoțiilor următoare roadele strădaniilor lor. Se constituie, în acest mod, și o legătură pe planul trăirilor spirituale între elevii de azi și cei ce le vor lua, mîine, locul în bancă.

Red.: Ce considerați esențial pentru ca munca din cabinetul de literatură română să nu ducă la supraincercarea elevilor?

Livia Dascălu: Organizarea lui și a muncii desfășurate aci după criterii foarte bine gîndite, științifice, pedagogice. Și, neapărat, modernizarea predării.

Lecția, ilustrată și desfășurată cu mijloacele despre care am pomenit la începutul convorbirii noastre, este mai „densă”, mai substanțială. Cele 50 de minute ale ei putînd fi folosite la maximum, activ. Elevul merge acasă cu problemele înțelese. Ca urmare, îi rămîne mai mult timp liber, în care — dacă interesul îl îndeamnă, poate citi sau studia ce dorește el. Dealtfel, într-un sondaj de opinie făcut în rîndul elevilor de liceu, aceștia au arătat că nu le rămîne suficient timp pentru lectura preferată...

Red.: Ce îndoieli aveți cu privire la posibilitatea organizării cabinetelelor de specialități în fiecare școală?

Livia Dascălu: Desfășurarea procesului predării în cabinete presupune reconsiderarea muncii pe întreaga școală, regîndirea spațiului de care dispune ea. Bunăoară, este absolut obligatoriu un spațiu — de preferință la intrarea în școală — pentru depozitarea, în condiții corespunzătoare, a paltoanelor tuturor elevilor (în compartimente pe clase). O garderobă, deci. Așa, depășirea de la un cabinet la altul s-ar putea face mai ușor și cu mai puțină dezordine.

Pentru a evita depozitarea în clase a unor aparate, instalații care ar supraincărca spațiul, se poate recurge — acolo unde condițiile permit — la amenajarea, între două săli de clasă, a unei cabine pentru proiectii și depozitarea materialului respectiv, utilizabilă de ambele clase. O asemenea amenajare s-a realizat cu succes, la Brașov, în Școala generală nr. 15.

Intrucît nu cred că se poate ajunge ușor la predarea tuturor obiectelor în cabinete de specialitate — dealtfel, acestea alimentează lesne tendința unei specializări excesive — poate au mai multe șanse cabinetele multifuncționale, pentru mai multe discipline. În județul nostru sînt asemenea cabinete, în special în școlile de la sat. Dar și la oraș — în Făgăraș, Brașov. La Liceul „Dr. Ion Meșotă”, de exemplu, care excellează prin organizarea chibzuită, științifică a muncii, a spațiului școlii, există un cabinet de științe sociale și unul multifuncțional.

În general, predarea pe cabinete este o problemă foarte disputată de către cadrele didactice. Așa cum a relevat dezbaterile pe care am avut-o în județul nostru pe această temă — discuțiile vizează nu atît utilitatea și oportunitatea cabinetelelor cît modalitățile de creștere a eficienței lor și implicațiile științifico-pedagogice pe care le prezintă munca în cadrul acestora.

STELA PREDESCU

Laboratorul școlar

Interviu cu prof. DENISA GODINI,
de la Liceul „Nicolae Bălcescu” din București

Red.: În ce măsură laboratorul (de fizică, matematică, chimie etc.) constituie un element de modernizare a învățămîntului (cum se pot integra instrumentele și mijloacele de muncă specifice laboratorului în activitatea elevului)? Considerați că trebuie revizuită ideea de laborator în funcție de cerințele actuale, moderne ale învățămîntului, ale pregătirii elevului?

Denisa Godini: Scopul esențial al procesului de modernizare al învățămîntului îl constituie adaptarea rapidă și pregătirea corespunzătoare a elevilor în activitatea practică productivă, în cadrul școlii.

Activitatea în laborator, asemănătoare în multe privințe cu cea din atelierul școlar, obligă pe elevi să ia contact nemijlocit cu aparatura modernă pe care o vor întrebuința ulterior în producție, să se familiarizeze cu o serie de procedee, metode, deprinderi adecvate scopului urmărit de pregătirea lor. Dacă fiecare lucrare de laborator va fi realizată de toți elevii (cîte unul, cel mult doi, în cazul unei lecții), vom reuși să le creăm o situație asemănătoare cu cea pe care o vor înfrîni mai tîrziu în producție, sau într-un laborator de cercetare științifică.

Cred că este necesar ca orele de laborator să fie precedate de o pregătire specială. Mă refer nu numai la aspectul pur teoretic, general (o astfel de pregătire se realizează la orele de chimie, fizică sau matematică); elevul are nevoie să se obișnuiască cu aparatura laboratorului, să cunoască fiecare instrument, aparat sau instalație — care îl vor fi explicate amănunțit; e bine să se precizeze eventuala utilizare în producție a acestui instrumentar de lucru. Cred că ideea de laborator, așa cum pare a fi înțeleasă de majoritatea cadrelor noastre didactice, în concordanță cu cerințele actuale de modernizare, nu are de ce să fie schimbată. Ar fi bine, însă, să se restructureze concepția despre desfășurarea unei lecții în laborator, cu atît mai mult cu cît este vorba despre discipline cu profil realist. Adică, să se treacă de la predarea clasică, în care rolul central îi revenea profesorului, emițător de adevăruri științifice imbatabile, la lecția bazată pe activitatea directă a elevului, care poate descoperi sau deduce singur caracteristicile

unor fenomene fizice sau chimice, de exemplu. Desigur, aceasta presupune o dotare completă a laboratorului cu mobilierul și aparatura cerute de specificul obiectului studiat. În acest fel înțeleg asigurarea unei bune funcționalități a laboratorului.

Red.: Există un barem de utilitate a laboratorului, un minim de dotare necesar? În ce constă el (este numai cel recomandat de Ministerul Educației și Învățămîntului, sau cel pe care-l considerați a fi strict necesar)?

Denisa Godini: După cîte știu eu, situația dotării laboratoarelor variază de la o școală la alta, în funcție de interesul manifestat de cadrele didactice, de repartizările de materiale făcute de inspectoratele școlare, de sprijinul acordat de comitetele de părinți. Cred că a sosit timpul ca cercetarea pedagogică să se ocupe — practic, studiînd posibilitățile și resursele materiale și intelectuale din școlile noastre — de problema dotării adecvate a laboratoarelor; să se fixeze, eventual, și acest barem de utilitate a laboratorului — despre care amintim — tinîndu-se seama de profilul școlilor și de faptul că multe din obiectele necesare unui laborator pot fi confecționate în atelierele școlare de către elevi, pot fi chiar concepute de aceștia sau de cadrele didactice de specialitate.

Red. Prin ce modalități socotiți că se poate dota rapid, optim laboratorul, cu mijloacele școlii, prin colaborarea dintre școli sau prin alte metode experimentate de dv.?

Denisa Godini: Parțial am răspuns la această întrebare referîndu-mă la activitatea creatoare a cadrelor didactice, la ajutorul comitetelor de părinți, la dotările făcute pe linia inspectoratelor școlare, la aportul elevilor în cadrul activităților tehnico-productive în această direcție. Aș menționa că dezvoltarea activităților în atelierele școlare, sau transformarea unor școli în microunități de producție sînt probleme care necesită timp, dar mai ales o bună organizare, o participare permanentă și efectivă din partea cadrelor didactice și a conducerii școlii. Același lucru se poate afirma și despre autodotarea laboratoarelor. Firește, colaborarea dintre școli sau întreprinderile care patronază școala conduce la rezultate deosebit de fructuoase în ceea ce privește înzestrarea laboratoarelor și activitatea instructiv-educativă desfășurată în cadrul lor. Imi permit să sugerez că există și posibilitatea ca lucrările de specialitate finale — lucrările de diplomă — care se proiectează a suplini sau a completa examenele de bacalaureat în anii viitori să răspundă prin tematică cerinței de autodotare a laboratoarelor din școlile noastre.

VALERIA BACIU

Casele de copii

Frontul comun cu școala

Casa de copii este asemănată de obicei cu o familie foarte mare, în care educatorii au de rezolvat problemele atât de diverse și nu mai puțin spinoase pe care le pune, în fața tatălui sau mamei, ori în fața amindurora deodată, creșterea micilor odrasle. Analogia nu este desigur lipsită de temei. Totuși, experiența de peste 20 de ani de muncă într-o asemenea „familie mare” mă convins că sarcinile educatorilor sînt aici mult mai dificile și mai variate. Și aceasta, în primul rînd pentru faptul că ei lucrează cu copii de o sensibilitate deosebită, particulară — să ne gândim, bunăoară, la împrejurările care i-au adus aici. Iar această sensibilitate se multiplică în zeci de variante și se ridică la scară după numărul băieților și fetelor (noi avem peste 200) care compun colectivul unei astfel de case. Este tocmai ceea ce ne-am simțit datoare să facem înțeles de către toate colectivele didactice din școlile în care învață elevetele noastre (Școala generală nr. 119, Liceul „Ion Creangă”, mai multe școli profesionale), fiind un aspect care ar putea, în mod firesc, să scape unor profesori, obișnuți să lucreze cu copii crescuți în colectivități mici, în condiții de viață lipsite de zguduiri și traume. În același timp, ne-am străduit să facem cunoscute condițiile de viață și de muncă, mediul ambiant în care trăiesc copiii în casa noastră, pentru ca și acestea, diferind de cele din familiile obișnuite, mici, necesită o atenție și măsuri pedagogice speciale. Bunăoară, programul casei de copii poate impune anumite schimbări în programul școlii și invers, astfel încît ritmul de viață și muncă din ambele instituții să nu fie în contrast, ci să se închege într-un flux armonios, spre deplină realizare a obiectivelor instructiv-educative propuse și de una și de cealaltă.

Pentru a realiza toate acestea, am utilizat un sistem de vizite reciproce între cadrele didactice din școală și cele ale casei de copii. Directorii școlilor (în special directoarea Școlii generale nr. 119, unde învață majoritatea fetitelor noastre) au fost invitați să cunoască „pe viu” viața în colectivitatea noastră, participînd la ședințele cercurilor pedagogice, la diverse activități și manifestări ale copiilor, luînd cunoștință de programul casei de copii, de regimul zilnic al elevelor etc. Am considerat utilă, de asemenea, invitarea cadrelor didactice din școală la serbările noastre, la activitățile recreative din timpul vacanțelor, în taberele pe care le organizăm în cele mai pitorești locuri din țară. Pe de altă parte, noi înșine mergem în școlile în care învață fetele noastre, ținem legătura cu profesorii lor, cu diriginții și comandanții instructorilor de pionieri, participăm la unele consilii pedagogice, la o serie de activități în care sînt angrenate ele. În felul acesta ne întregim informațiile despre fiecare copil în parte, cu ceea ce ne furnizează activitatea lui într-un mediu diferit de al nostru, și furnizăm, la rîndul nostru, date despre ei, ajutînd școala să le cunoască mai bine, să le trateze în funcție de particularitățile lor cele mai subtile. În același timp, o asemenea legătură ajută la evitarea paralelismelor dintre casa de copii și școală sau organizația de tineret. Dacă, de exemplu, organizația de pionieri își propune vizitarea unui muzeu, atunci în planul de muncă al clasei inserăm în aceeași zi vizitarea aceluiași muzeu, organizînd astfel munca împreună.

Dar colaborarea noastră cu școala în vederea creării unui front comun pe tărîmul educației și instrucției se realizează nu doar ocazional, ci permanent: ori de cîte

Moment solemn: primirea de noi pionieri la Casa de copii nr. 6 din Capitală.

ori este nevoie, cadrele didactice din colectivul clasei se sfătuiesc cu pedagogii școlilor, discută cu ei problemele pe care le ridică fiecare elevă în parte, grupele de eleve sau întregul colectiv al casei. În felul acesta școala reușește să valorifice tot ce este mai bun în conformația spirituală a fetelor noastre, să contribuie la înlăturarea unor lipsuri în comportamentul lor, în concepția unora dintre ele despre muncă și învățatură.

Nimic din ceea ce urmărește casa de copii pe plan educativ nu scapă școlii și nimic din ceea ce le cere școala fetelor noastre nu ne scapă nouă, ceea ce duce la consolidarea bunelor deprinderi ale elevelor, la un stil de muncă ritmic, la sentimentul că învățatura este o activitate frumoasă și, totodată, o datorie față de sine însăși și față de societate. Rodele unei asemenea strînse colaborări nu întîrzie să se vadă. Dacă ar fi să ne referim numai la situația la învățatură — tre-

buie subliniat că foarte multe din fetele noastre sînt premiante, au luat diverse diplome și mențiuni în cadrul școlilor în care învață. La sfîrșitul anului trecut procentul de promovare la clasele V—VIII era de 93% (și aici trebuie ținut seama că am avut și cazuri de copii deficienți, cu diverse handicapuri, care au afectat procentul de promovare).

Firește, cînd cite un director de institut sau de întreprindere ne spune: „Să ne mai trimiteți fete ca acestea!”, referindu-se la tinerele crescute în casa noastră și care, la terminarea cursurilor profesionale, ale liceului, sau ale universității, se integrează în producție — noi ne gândim întotdeauna că acesta nu este numai meritul nostru, ci și al școlii în care au învățat ele, care a acționat într-un front comun cu noi, într-o unitate deplină de vederi.

Prof. MARIA MINEA
directoarea Casei de copii nr. 6
București

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului obligă să se ia măsuri (cap. XI) și în compartimentul sistemului de perfecționare a personalului didactic.

Statutul personalului didactic din R. S. România prevede un sistem cuprinzător de perfecționare a profesorilor din școala generală și liceu și a învățătorilor, în care pregătirea pentru definitivarea în învățămînt și obținerea de grade didactice (II și I) ocupă un loc important.

S-au ținut în vară (7—14 iulie), examenele pentru obținerea gradului II. Prezentăm cîteva comentarii ale unui examinator dintr-una din cele peste 100 de comisii care au funcționat în cadrul Institutului central de perfecționare a personalului didactic, în centrele universitare din țară, dar la care situația este similară, din punctele de vedere analizate.

Instrucțiunile Ministerului Educației și Învățămîntului din iulie 1973 privind organizarea și desfășurarea lucrărilor comisiilor de examinare sînt precise, venind în sprijinul unei verificări adecvate a calității pregătirii profesorilor care solicită gradul. Este prevăzut un control al pregătirii de specialitate, dar împreună cu metoda predării obiectului de învățămînt respectiv (se consideră media aritmetică a rezultatelor verificării celor două aspecte). Deosebit, se verifică pregătirea pedagogică generală — ceea ce este firesc, fiindcă e vorba de profesori (nomenclatoarele de profesii-

Sistemul de perfecționare a cadrelor didactice

ni înregistrează denumirile: „profesor de matematică”, nu matematician; „profesor de istorie”, nu istoric; „profesor de fizică”, nu fizician; ș.a.m.d., — cînd e vorba de cadrele din învățămînt). Și se mai cercetează competența candidaților în discutarea unor „probleme ale construcției societății socialiste” — ceea ce este iarăși firesc, întrucît profesorii pregătesc tineretul unei țări care construiește societatea socialistă multilateral dezvoltată. Instrucțiunile mai menționează nu numai că, „în cadrul examenului, candidații trebuie să dovedească o temeinică pregătire de specialitate, pedagogică și politico-ideologică”, ci că se va urmări și „contribuția personală adusă la perfecționarea programelor și manualelor școlare, la crearea unor noi prototipuri de material didactic”. Iar în ce privește organizarea examenului de grad, se precizează obligația pentru comisie de a asigura „o atmosferă de exigență și obiectivitate”, evitîndu-se „caracterul școlăresc al examinării, creîndu-se o ambianță de discuție colegială între specialiști, pe baza căreia să se poată desprinde gradul de pregătire și informare a candidaților, capacitatea acestora de a interpreta și aplica cunoștințele primite în procesul de învățămînt”, ceea ce, tre-

buie să recunoaștem, este o bună îndrumare și pentru organizarea examenelor și examinărilor pe care le vor conduce și profesorii respectivi cu elevii lor.

Rezultatele examenului pentru obținerea gradului al II-lea didactic, la care ne referim, demonstrează, în primul rînd, un procent mare de absenți, de „auto-eliminați” — din 142 de înscriși (la comisia respectivă), s-au prezentat 101 — deci 29% dintre cei îndreptățiți legal să solicite gradul (care primiseră apreciere pozitivă la inspecția specială) nu au crezut că pot face față colocviului prevăzut.

Dintre cei 101 prezenți, 11 — deci circa 11% — nu au putut trece proba primă, de specialitate și metodică ei. Au rămas în examen — și au obținut gradul — 90 de candidați, deci circa 63% din totalul înscrișiilor.

Dar sînt unele obiecții în legătură cu calitatea pregătirii. Să se constate, conform instrucțiunilor, nu numai corectitudinea răspunsului la două întrebări propuse într-un bilet întîmplător (de altfel, pentru a corecta hazardul, s-a urmărit, dincolo de răspuns, perspectiva largă a pregătirii pedagogice), ci și preocupările personale de perfecționare a procesului de învățămînt la școala candidatului (întrebarea a fost adresată fiecărui

candidat în parte) și lectura pedagogică pe care se întemeiază această preocupare („ce carte sau articol de pedagogie v-a interesat sau influențat în ultimii ani?”). Din nefericire, dacă — în general — răspunsul școlăresc (bună memorizare a cursului de pedagogie, cei mult a bibliografiei) a fost mulțumitor, relativ la întrebările biletului, mai puțin de 10 candidați (deci mai puțin de 10% au dovedit reale preocupări de autoperfecționare pedagogică și cam tot atîția au putut demonstra interes pentru documentarea pedagogică curentă. Trebuie să recunoaștem că procentele sînt mult prea mici, cînd e vorba de profesori care, prin gradul pe care-l obțin, urmau să se situeze în rîndul unor profesori frunțași.

Este probabil cazul ca, pentru viitor, instrucțiunile de înscriere la examenele pentru obținerea gradelor didactice să definească mai clar condițiile care se cer pentru fiecare grad. În special, gradul II pare să aibă nevoie de sublinieri și precizări. Într-adevăr, definitivatul stabilește statutul de profesor încadrat normal, din punct de vedere științific și pedagogic, pentru sarcinile profesiei. Iar gradul I se acordă profesorului care

nu numai că „dovedește o pregătire deosebită de specialitate și pedagogică”, dar afirmă și „preocupări de cercetare în domeniul pedagogiei sau al specialității”, corelîndu-se aceasta cu doctoratul (art. 87 din Statut prevede că personalului didactic care a obținut titlul științific de doctor i se acordă de drept gradul I). Gradul al II-lea nu poate constitui doar o treaptă intermediară, urcată automat, de la definitivatul, la gradul I. Acest al II-lea grad trebuie să fie acordat unor profesori care manifestă certe preocupări de modernizare a învățămîntului și care sînt la curent cu documentarea pedagogică respectivă. Aceasta o pretind și instrucțiunile pentru ținerea examenului: dar, într-un fel, este mai eficient dacă aceste condiții sînt prevăzute expres în normativele de acceptare la examen.

Perfecționarea sistemului gradelor didactice este necesară, fiindcă acestea sînt instrumentele cele mai sigure pentru stimularea externă (prin sporurile de salariu pe care le comportă) a perfecționării personalului didactic, fără de care nu este posibil un învățămînt continuu modernizat. Bineînțeles, cînd se va ajunge să se recruteze numai profesori de vocație, motivația perfecționării va avea resurse mai adînci și permanente.

Conf. univ. dr.
DUMITRU MUSTER
Institutul central de perfecționare a personalului didactic, București

(Urmare din pag. 1)

34. Dezvoltarea României între anii 1866—1877.
35. Războiul pentru independența națională.
36. România între anii 1878-1914. Inceputul organizării politice a clasei muncitoare.
37. Marea răscoală a țăranilor din 1907.
38. Transilvania între anii 1850-1914.
39. România în timpul primului război mondial.
40. Unirea Transilvaniei cu România. Încheierea procesului de formare a statului național român.
41. Cultura românească între anii 1848—1918.
42. România după primul război mondial.
43. Avântul revoluționar din anii 1918—1920. Crearea Partidului Comunist Român.
44. România între anii 1922-1928. Lupta maselor populare conduse de P.C.R. pentru apăra-
- rea intereselor fundamentale ale celor ce muncesc.
45. România în anii crizei economice din 1929—1933. Eroicele lupte revoluționare ale clasei muncitoare conduse de P.C.R.
3. România între anii 1934-1940. Lupta forțelor democratice conduse de P.C.R. împotriva fascismului, pentru apărarea independenței și suveranității naționale.
47. România în timpul dictaturii militarofasciste (1940—1944). Lupta de rezistență a forțelor patriotice în timpul războiului hitlerist.
48. Dezvoltarea culturii între cele două războaie mondiale.

REVOLUȚIA DEMOCRAT-POPULARĂ

49. Insurecția națională antifascistă armată din august 1944. Semnificația internă și internățională a insurecției naționale antifasciste.

50. Participarea României la războiul antihitlerist. P.C.R. organizatorul efortului de război al țării.
51. Lupta pentru instaurarea unui guvern democrat. Reforma agrară din 1945.
52. România între anii 1945-1947. Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române.

ORÎNDUIREA SOCIALISTĂ

53. Dezvoltarea României în perioada de trecere de la capitalism la socialism.
54. Dezvoltarea economico-socială și politică a României socialiste.
55. Partidul Comunist Român — forță politică conducătoare a națiunii noastre socialiste.
56. Dezvoltarea învățământului, științei și culturii în patria noastră.
57. Politică externă a Republicii Socialiste România, politică de slujire a intereselor păcii, ale securității și progresului în lume.

Proiect

Tematica de istorie a României pentru învățământul liceal

— Anul școlar 1974—1975 —

1. Introducere. Conceptul de cultură și civilizație.
2. Arii de cultură (materială) în epoca străveche.
3. Cultura daco-geților.
4. Cultura romană în Dacia.
5. Unitate și continuitate în epoca migrațiilor.
6. Formarea limbii și a poporului român.
7. Întemeierea statelor feudale românești.
8. Structuri social-economice în feudalismul timpuriu.
9. Instituții de stat și de drept în țările române pînă în sec. XV.
10. Cultura la începuturile evului mediu.
11. Marile mișcări sociale și lupta pentru independență în evul mediu.
12. Ideea de unitate politică la români în sec. XV—XVI.
13. Umanismul și Renașterea în țările române.
14. Locul țărilor române în spațiul est-central-european în secolul al XVI-lea.
15. Noi structuri de stat și de drept în secolul al XVI-lea.
16. Dezvoltarea economică și culturală a societății în sec. XVI—XVII. Curente și stiluri în arta medievală în țările române.
17. Relațiile multiple dintre țările române — factor de progres.
18. Cultura la sfîrșitul evului mediu.
19. Iluminismul în țările române.
20. Romantismul și spiritul revoluționar.
21. Formarea națiunii române.
22. Dezvoltarea culturii naționale.
23. Idei și concepții în pregătirea revoluției de la 1848.
24. Revoluția pașoptistă: aspirații, programe, tendințe.
25. Structuri economice și social-politice sub impulsul revoluției din 1848.
26. Cultura românească la mijlocul secolului al XIX-lea.
27. Unirea Principatelor, act fundamental în dezvoltarea României moderne.
28. Instituțiile României moderne.
29. Transilvania în epoca regimului liberal.
30. Consolidarea regimului burghez în România.
31. Independența națională — necesitate istorică.
32. Începuturile mișcării muncitorești și socialiste.
33. Civilizația modernă și progres social.
34. Mișcarea de eliberare națională în Transilvania.
35. Desăvîrșirea unității politice și statale.
36. Pătrunderea marxismului în România.
37. Cultura românească în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.
38. Curente și tendințe în cultura românească la începutul sec. al XX-lea.
39. Făurirea partidului politic al clasei muncitoare, locul și rolul său în istoria poporului român.
40. Crearea P.C.R. — sinteză a idealurilor de eliberare socială și națională.

(Continuare în pag. a 3-a)

CALENDARUL

ACȚIUNILOR EDUCATIVE CE SE VOR ORGANIZA

CU ELEVII ÎN ANUL ȘCOLAR 1973—1974

Ministerul Educației și Învățămîntului, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, au elaborat programul acțiunilor educative adresate elevilor, în anul școlar 1973—1974.

Activitatea politico-educativă în rândul elevilor în acest an școlar va fi concepută și se va desfășura pe baza documentelor Conferinței Naționale a P.C.R., a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973 privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului.

Planurile acțiunilor politico-educative, care se vor întocmi la nivelul județelor și școlilor, vor include acțiunile din prezentul calendar, precum și unele activități în funcție de opțiunile elevilor, de specificul școlii, de cerințele concrete locale, evitîndu-se supraîncărcarea programului de lucru al elevilor.

Într-un an școlar, un elev poate participa la concursurile organizate pe linia unei singure activități, (în cadrul concursurilor pe obiecte participarea va fi la un singur obiect). În mod excepțional, cu aprobarea conducerii școlii, un elev poate participa la două activități extrașcolare. În acest caz, una din aceste activități va fi cultural-artistică, sau sportivă.

În perioada tezelor trimestriale, precum și în timpul examenelor nu se vor desfășura concursuri.

I. ACȚIUNI DE EDUCARE A ELEVILOR PRIN MUNCĂ ȘI PENTRU MUNCĂ

1. Concursuri școlare pe obiecte de învățămînt și olimpiade

a) Pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu clasele V-X.

Matematică (cl. V-X)

etapa pe școală: luna februarie
etapa pe județ: 12 mai

Fizică (cl. VII-X)

etapa pe școală: luna februarie
etapa pe județ: 12 mai

b) Pentru elevii din învățămîntul liceal

Limba și literatura română

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 24 februarie
etapa pe țară: 7-13 aprilie, la Timișoara

Limba și literatura maghiară sau germană.

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 24 februarie
etapa interjudețeană: 8-11 aprilie; pentru limba maghiară la Cluj; pentru limba germană, la Sighișoara.

Limba și literatura rusă

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 24 februarie

Matematică

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 17 februarie
etapa pe țară: 7-13 aprilie, la București

Fizică

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 17 februarie
etapa pe țară: 7-13 aprilie, la București

Chimie

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 17 februarie
etapa pe țară: 7-13 aprilie, la București

Economie politică

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 24 februarie
etapa pe țară: 7-13 aprilie, la Ploiești

Biologie

etapa pe școală: 10-30 ianuarie
etapa pe județ: 24 februarie
etapa pe țară: 7-13 aprilie, la Jibou-Sălaj

c) Pentru elevii din învățămîntul profesional se organizează concursuri la limba și literatura română, matematică, fizică, chimie în trei etape, la datele prevăzute pentru elevii din licee.

În cadrul desfășurării etapei pe țară vor avea loc sesiuni de referate și comunicări ale elevilor la obiectele respective.

Olimpiade internaționale: ma-

tematică, fizică, chimie.

2. Concursuri pe meserii și specialități.

Se organizează numai cu probă practică, în funcție de profil, pentru elevii liceelor de specialitate, școlilor profesionale și ucenicie la locul de muncă;
etapa pe clasă: 12-31 ianuarie
etapa pe școală: 20 februarie — 10 martie

etapa pe zonă: 20-25 martie
etapa pe minister: 20 aprilie — 13 mai

etapa pe țară: 25-30 mai

3. Concursuri de creație tehnică

a) Pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu

Concursul și expoziția „Mini-tehnicus”
etapa pe județ: 1 noiembrie 1973 — 30 martie 1974 (expoziție)
etapa pe țară: 7-30 aprilie (expoziție).

Concursuri de aero-navo-rachetomodele, radiotelegrafie și carturi:

etapa pe școală: 1 noiembrie 1973 — 30 martie 1974

etapa pe județ: în vacanța de primăvară
etapa pe țară: în vacanța de vară

b) Pentru elevii din învățămîntul liceal și tehnic-profesional:

Concursul „Tehnum”
etapa pe școală: 1 noiembrie 1973 — 30 aprilie 1974
etapa pe județ: 30 iunie — 30 iulie (expoziție)

II. ACȚIUNI CULTURAL-ARTISTICE

Pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu, liceal și tehnic-profesional.

1. Festivalul de teatru, de poezie patriotică și revoluționară „Partid, inima țării”.

etapa pe județ: vacanța de iarnă
etapa pe țară: vacanța de primăvară.

2. Concursul cultural-artistic „Țara mea de glorie”

a) pentru elevii din învățămîntul general obligatoriu.

(Continuare în pag. a 8-a)

(Urmare din pag. a 7-a)

fază pe școală și pe comună: în vacanțele școlare

b) pentru elevii din învățământul liceal și tehnic-profesional.

fază pe județ: în vacanțele școlare.

3. Festivalul folcloric „Litoral '74” — august

Participă formații folclorice și fanfare ale pionierilor și elevilor care au desfășurat în anul școlar

1973-1974 o activitate cultural-artistică deosebită.

4. Concursul de creație literară „Tinere condeie”

Lucrările selecționate vor fi trimise până la data de 15 aprilie 1974 la C.N.O.P., respectiv la C.C. al U.T.C.

5. Concursul și expoziția republicană de fotografii artistice cu tema „Sub flamura Partidului, creștem odată cu țara”.

Se vor organiza expoziții la nivelul școlilor și județelor. Fotografii selecționate din expozi-

țiile județene și clișeele respective vor fi trimise la Palatul pionierilor din București, până la data de 20 aprilie 1974.

etapa pe școală: în vacanța de iarnă

etapa pe județ: în vacanța de primăvară

etapa pe țară: 15 iulie — 15 august.

6. Expoziția de filatelie a pionierilor și elevilor „Cravatele roșii”

Expoziția republicană se va deschide în orașul Alexandria la data de 1 iunie.

Alexandru Boboc:

„Marxism-leninismul și confruntarea de idei în filozofia contemporană”

(Editura politică, 1973)

Noua colecție, **Dezbateri ideologice** a Editurii politice și-a propus chiar de la început să precizeze nuanțat principalele preocupări ale filozofiei nemarxiste contemporane, valorificând-o în spiritul ideologiei materialist-dialectice și istorice și înfățișând școlile, curentele și tendințele acestor orientări. Ca un principiu general, Al. Boboc surprinde „modificarea de orizont” caracteristică majorității tendințelor amintite și anume aceea că se afirmă preferințe pentru „factori neraționali”. Valorificarea critică a gândirii unor filozofi nemarxiști incumbă analizarea unor probleme specifice, dintre care autorul preferă câteva chestiuni fundamentale: gnoseologia, epistemologia, metodologia, metafizica, categoriile, filozofia culturii, axiologia și antropologia filozofică. Se analizează, pe baza cât mai multor citate, o seamă de orientări, multe cu nume de rezonanță: neokantianismul, neohegelianismul, fenomenologia, pragmatismul, neopozitivismul, existențialismul, personalismul, neoraționalismul și structuralismul. Fiecărui curent enumerat i se explică direcția esențială, specificitatea în cadrul tendințelor nemarxiste contemporane, analizându-se activitatea principalilor gânditori, dintre care nu lipsesc: H. Rickert, B. Croce, E. Husserl, W. James, R. Carnap, M. Heidegger, J. P. Sartre, J. Piaget ori Cl. Lévi-Strauss.

Ca o tendință orientativă de prospecțiune, Al. Boboc remarcă apelurile tot mai insistente și necesare de solicitare a gândirii marxiste în rezolvarea chestiunilor ridicate de gândirea filozofică nemarxistă contemporană. Se insistă (poate ar fi trebuit mai mult) asupra apropierii treptate, declarată sau nu, a unor filozofi nemarxiști ca J. P. Sartre și Cl. Lévi-Strauss, de pozițiile marxiste ale filozofiei. Unele aspecte de ordin logic și metodic emana-

te din gândirea nemarxistă sînt apreciate: hermeneutica, principiul fenomenologic, analiza structurală, teoria sensului ș.a. Din volum se remarcă contribuția însemnată pe care Partidul Comunist Român a adus-o la îmbogățirea și progresul filozofiei marxist-leniniste, lămurindu-se și mai clar valoarea socială și superioritatea gândirii materialist-dialectice.

Pagini interesante cu citate din surse originale, atitudinea intranzigentă față de pozițiile antimarxiste, valorificarea unor aspecte pozitive din gândirea filozofică nemarxistă, lămurirea fără echivocuri a unor termeni, recomandă cartea lui Al. Boboc ca necesară și valoroasă, în ciuda stilului pe alocuri greoi și prea exact pentru cei cărora li se adresează.

Prof. A. ILICA
Arad

Palatul voievodal din București — Muzeul Curtea Veche.

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMÎNTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Începînd cu numărul 109 al revistei „Tribuna școlii” și continuînd cu următoarele, am publicat în suplimentul „Științe sociale”, proiectul tematicilor orientative ale programelor de științe sociale pentru anul școlar 1974—1975. Au apărut pînă în prezent, proiectul tematicii de filozofie la anul III (cu 2 ore de predare săptămînal), proiectul tematicii de socialism științific pentru învățămîntul liceal și proiectele tematicilor de istorie pentru învățămîntul de cultură generală și pentru învățămîntul liceal.

Invităm profesorii de specialitate să participe cu sugestiile și observațiile lor pe marginea acestor proiecte la dezbaterile pe care o vom începe din numărul 113 al revistei în paginile suplimentului „Științe sociale”.

Proiect

Tematica de istorie a României pentru învățămîntul de cultură generală — Anul școlar 1974—1975 —

1. Obiectul, periodicitatea și importanța studierii istoriei patriei.
2. Izvoarele istoriei patriei.

ORÎNDUIREA COMUNEI PRIMITIVE.

3. Epoca pietrei pe teritoriul patriei.
4. Epoca metalelor pe teritoriul patriei.

ORÎNDUIREA SCLAVAGISTĂ

5. Statul dac de la Burebista la Decebal.
6. Dacia în timpul stăpînirii romane.

PERIOADA DE TRECERE LA FEUDALISM

7. Populația daco-romană în

timpul migrațiilor popoarelor.

8. Formarea poporului român și a limbii române.

ORÎNDUIREA FEUDALĂ

9. Începuturile feudalismului pe teritoriul patriei noastre.
10. Formarea statelor feudale românești.
11. Organizarea țărilor române în sec. XIV—XV.
12. Țara Românească și Moldova în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun.
13. Răscoala țăranilor români și maghiari de la Bobilna, din 1437.
14. Lupta pentru apărarea independenței în timpul lui Iancu de Hunedoara și Vlad Tepeș.
15. Moldova în timpul domniei

lui Ștefan cel Mare. Dezvoltarea economică și social-politică a țării.

16. Lupta antiotomană condusă de Ștefan cel Mare.
17. Războiul țărănesc din 1514 condus de Gheorghe Doja.
18. Moldova, Țara Românească și Transilvania în sec. XVI.
19. Lupta pentru independență în timpul lui Mihai Viteazul
20. Unirea Țărilor Române sub Mihai Viteazul.
21. Țările române în sec. XVII. Domniile lui Matei Basarab și Vasile Lupu.
22. Dezvoltarea Țărilor române în timpul lui Constantin Brîncoveanu și Dimitrie Cantemir.
23. Dominația habsburgică în Transilvania și dominația turcă fanariotă în Țara Românească și Moldova.
24. Dezvoltarea culturii feudale în țările române.
25. Răscoala țăranilor din 1784, condusă de Horia, Cloșca și Crișan.
26. Mișcarea revoluționară de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu.
27. Țările române în perioada premergătoare anului revoluționar 1848.
28. Dezvoltarea culturii naționale.

ORÎNDUIREA CAPITALISTĂ

29. Revoluția de la 1848 din țările române: cauze și obiective. Mișcarea revoluționară din Moldova.
30. Revoluția burghezo-democratică din Țara Românească.
31. Revoluția burghezo-democratică din Transilvania.
32. Unirea Moldovei cu Țara Românească în 1859. Formarea statului național român.
33. Reformele din timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859—1866).

(Continuare în pag. a 2-a)

Consultație pentru profesorii
de economie politică

Aspecte ale crizei capitalismului contemporan

Una din formele de manifestare a crizei generale a capitalismului o reprezintă procesul de accentuare a fenomenelor de instabilitate economică. Acest proces este determinat de dominația proprietății private asupra mijloacelor de producție și de contradicțiile reproducției capitaliste.

Dacă în stadiul capitalismului premonopolist, instabilitatea se concretiza cu predilecție prin intermediul desfășurării ciclice a producției, în condițiile crizei generale a capitalismului asistăm la o diversificare a fenomenelor de instabilitate economică — acest proces fiind influențat într-o măsură din ce în ce mai mare de mecanismul de funcționare al pieței mondiale capitaliste.

Astfel, dezvoltarea inegală a țărilor din sistemul mondial capitalist, migrația internațională a forței de muncă, protecționismul comercial agresiv, criza din domeniul relațiilor valutare, lupta dintre monopoluri pentru extinderea pieței internaționale a capitalurilor, intensificarea și diversificarea contradicțiilor existente în sistemul mondial capitalist sînt, alături de dezvoltarea ciclică a producției, forme de manifestare a crizei capitalismului contemporan.

Ca urmare a unor factori noi ce influențează reproducția capitalistă, cum ar fi: desfășurarea revoluției științifico-tehnice, amploarea capitalismului monopolist de stat, militarizarea economiei etc., ciclul economic manifestă o serie de modificări. Printre acestea, enumerăm omniprezența inflației, unele dereglări în succesiunea fazelor ciclului, precum și diferențierea duratei acestuia.

Dacă în mecanismul clasic al ciclului economic, prețurile manifestau o tendință de creștere în fazele ascendente ale ciclului și apoi o tendință de scădere în fazele descendente, în perioada postbelică se înregistrează o creștere a prețurilor chiar și în condițiile stagnării producției.

În acest context avem de-a face cu procesul denumit staglație.

Pînă la o anumită limită, inflația reprezintă, pentru burghezie, o sursă importantă de mărirea profiturilor prin intermediul procesului de redistribuire a veniturilor populației, totodată afectînd în mod negativ salariul real al clasei muncitoare. Agravarea procesului inflaționist dereglează mecanismul reproducției capitaliste, fiind un catalizator al disproporțiilor în producție generînd dezorganizarea comerțului și a sistemului bănesc. În dorința atenuării consecințelor negative ale inflației, defavorabile burgheziei, statele capitaliste recurg vremelnice la o serie de măsuri ce caracterizează politica anticriză, cum ar fi înghețarea salariilor, controlul asupra prețurilor, manevrarea taxei de scont, înfăptuirea unor reforme bănești etc. De cele mai multe ori asemenea măsuri nu-și ating decît parțial scopul, contribuind, pe plan intern, la accentuarea conflictelor de clasă, iar pe plan extern, la amplificarea contradicțiilor interimperialiste.

Extinderea inflației, coroborată cu militarizarea economiei, dezvoltarea inegală a ramurilor de producție, amortizarea accelerată a capitalului fix, agravarea problemei piețelor etc. contribuie la declanșarea crizelor economice parțiale și intermediare, prin intermediul cărora se produc dereglări în succesiunea fazelor ciclului economic și modificări în durata acestuia.

Evoluția diferită a ciclurilor economice naționale în perioada postbelică poate constitui o supapă de ajustare a dezechilibrului ce există pe plan național între cererea și oferta de forță de muncă. Dacă cererea este mai mică decît oferta, șomajul care ia naștere poate deveni o sursă a emigrației, iar dacă cererea este mai mare decît oferta penuria de forță de muncă reprezintă un punct de atracție al imigrației. Acest dezechilibru emană din însuși mecanismul producției și acumulării capitaliste. Adapta-

rea încontinuu a ofertei de forță de muncă la necesitățile de valorificare ale capitalului determină crearea unei suprapopulații relative care, la rîndul ei, constituie un resort al acumulării capitaliste, reprezentînd o condiție de existență a modului de producție capitalist. Această armată industrială de rezervă, care la începutul actualului deceniu înregistra, pe ansamblul sistemului mondial capitalist, peste 15 milioane de șomeri, procură capitalului materialul uman necesar valorificării sale. În perioada postbelică, fluxul migrației internaționale a forței de muncă este alimentat cu un efectiv mediu anual ce depășește două milioane persoane.

Posibilitatea ajustării dezechilibrului dintre cererea și oferta de forță de muncă prin intermediul migrației internaționale este temporară. Legile reproducției capitaliste determină apariția unor noi disproporții. De data aceasta, efectivul de imigranți se transformă într-un tampon de amortizare a șomajului autohton. Astfel, în Franța, în timpul recesiunii din 1967, 400.000 imigranți au trebuit să părăsească țara. O situație similară o întîlnim, în ultimii ani, în Elveția, unde se procedează la o expulzare parțială a forței de muncă străine.

Desfășurarea fluxurilor economice internaționale este oglindită de balanța de plăți externe. Stabilitatea economică a unei țări depinde în mare măsură de echilibrarea schimburilor economice externe. Dezechilibrul din balanțele de plăți ale majorității țărilor capitaliste constituie un indiciu al instabilității economiei acestora. Dacă acest dezechilibru manifestă o tendință de cronicizare, ajustarea lui este înfăptuită prin intermediul reformelor monetare — devalorizare, dacă este vorba de un deficit — și reevaluare, în condițiile unui excedent.

În urma unei devalorizări — cum este cazul dolarului american, lirei sterline engleze, francului francez etc. — sporește gradul de competitivitate al produselor autohtone pe piața mondială, fiind totodată frînat importul. Se pot înregistra și situații inverse, cînd, datorită excedentelor cronice și importante ale balanței de plăți, trebuie să se recurgă la revalorizare monetară. Este cazul R. F. a Germaniei, Japoniei etc. În această împrejurare are loc scumpirea produselor ex-

Lector univ. DAN FOCSA
Lector univ. VIOREL CORNESCU

(Continuare în pag. a 5-a)

(Urmare din pag. a 4-a)

portate și ieftinirea produselor importate. În acest context adevărate războaie comerciale se întreprind de S.U.A., Japonia, țările membre ale Pieței comune etc.

Criza actuală din domeniul relațiilor valutare se repercutează nu numai asupra diversificării contradicțiilor pe plan comercial, ci afectează, totodată, și fluxul de capital. Astfel, în condițiile unei reevaluări, are loc scumpirea creditului acordat anterior altor țări. De asemenea, în momentul unei devalorizări, posesorii valutei respective resimt o diminuare în depozit. Se creează, astfel, câmp larg de manifestare tranzacțiilor speculative cu di-

verse valute. Vagabondarea acestor capitaluri au precipitat cursul recentelor furtuni ce au bintuit sistemul monetar occidental, reforma acestuia fiind iminentă. Dealtfel, la conferința de la Nairobi, ținută în septembrie a.c., s-a căzut de acord ca acest deziderat să fie îndeplinit până la 31 iulie 1947.

În concluzie, analizând evoluția pieței mondiale capitaliste, se poate face aprecierea că, în perioada postbelică, contradicțiile interimperialiste în domeniul fluxurilor economice internaționale au înregistrat momente de încordare, unele perioade de atenuare, pentru ca, apoi, să reapară adesea și pe alte planuri, cu mai mare intensitate, acestea constituind o trăsătură caracte-

ristică a crizei capitalismului contemporan, un indiciu al instabilității sale.

K. Marx, F. Engels, Opere, vol. 23, București, Editura politică, 1966, secțiunea șaptea „Procesul de acumulare a capitalului”.

Nicolae Ceaușescu „Raport la Conferința Națională a P.C.R.” 19-21 iulie 1972, în volumul „Conferința Națională a P.C.R.”, Editura politică, 1972, pag. 92-96.

I. Șerbănescu „Inflația — incidente asupra ciclului economic capitalist”. „Era socialistă”, 7/1972, pag. 55-58.

C. Kirișescu „Lunga cale a reformei sistemului monetar internațional”. „Viața economică”, 7, 8, 9/1973.

D. Focșa „Migrația internațională a forței de muncă în sistemul mondial capitalist”. „Viața economică”, 49/1972, pag. V-VIII.

În atenția profesorilor de științe sociale

Spre a veni în sprijinul predării disciplinelor sociale, începând cu noul an școlar, revista noastră a reluat publicarea suplimentului de științe sociale. Dorim ca prin intermediul său să punem la îndemna cadrelor didactice care predau aceste discipline o serie de consultații asupra unor probleme de ideologie, filozofie și economie politică de maximă importanță, care sînt necesare în predare, avînd în vedere temele noi introduse în programe cît și pe cele care sînt tratate mai puțin în manuale, sau nu sînt cuprinse deloc. Consultațiile, pe care le vom însoți de exemplificări practice, metodologice, cît și de ample bibliografii, vor fi asigurate, ca și în anul școlar trecut, de specialiști în domeniile respective, de cadre didactice universitare.

În afara acestor materiale, ne propunem ca în acest an școlar să acordăm un spațiu mult mai larg predării acestor discipline, problemelor de metodică și metodologie a predării, să popularizăm experiența unor profesori în realizarea lecțiilor, metode eficiente de folosire a cabinetului. Pentru aceasta solicităm colaborarea tuturor profesorilor care predau disciplinele sociale, participarea la realizarea suplimentului a fiecărui cadru didactic angajat în activitatea de educare comunistă a tinerei generații. Sugerăm în acest scop cîteva teme pe care dorim să le abordăm în următoarea perioadă :

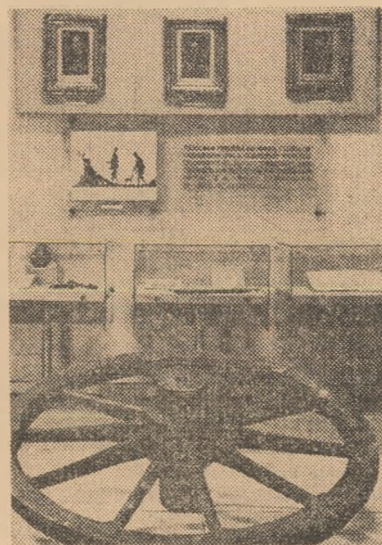
- dezbateri asupra modului în care pot fi predate anumite lecții sau teme din programe (de exemplu : cum veți organiza în cabinet lecția „Dacia în timpul stăpînirii romane” sau cum integrați documentele de partid în lecția „Făurirea economiei socialiste unitare” ; cum veți folosi elementele locale în lecțiile de istorie, cum veți preda în cabinet capitolele „Reproducția socialistă” sau „Relațiile economice externe ale României”) ;
- planuri de lecții model pe discipline (de exemplu : planul lecției „Societatea capitalistă contemporană și dezvoltarea ei spre socialism” sau al lecției „Revoluțiile de eliberare națională” modalități de organizare a lecțiilor în cabinete etc.) ;
- probleme ale modernizării predării științelor sociale ;
- metodică integrării documentelor de partid și de stat ;
- metodologia diferitelor lecții pe bază de seminar, referate, modele de teste de verificare a cunoștințelor la științe sociale.

Ținînd seama de rolul pe care îl au catedrele de științe sociale în perfecționarea profesorilor, în pregătirea lor metodică, ne propunem să popularizăm mai mult activitatea catedrelor de științe sociale publicînd o serie de planuri de muncă model ale acestora,

acțiuni întreprinse de catedre, opinii în legătură cu problemele pe care le ridică predarea științelor sociale, perfecționarea profesorilor.

În ceea ce privește cercurile de științe sociale ale elevilor, așteptăm sugestii de tematici, relatări pe marginea ședințelor acestor cercuri, a tuturor acțiunilor întreprinse de membrii cercurilor.

Suplimentul de științe sociale acordă în acest an o importanță deosebită învățămîntului ideologic al cadrelor didactice. Invităm organizațiile de bază din școli, propagandistii și cursanții să se adreseze redacției cu propuneri privind articolele și alte materiale pe care le apreciază ca necesar să apară în sprijinul învățămîntului ideologic.

Imagine din Muzeul de Istorie al R. S. România

Pregătirea psihologică a profesorului

În cuvântarea rostită la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 18-19 iunie 1973 cu privire la învățămînt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, printre alte sarcini ale perfecționării muncii școlare, și aceea a cunoașterii de către fiecare profesor a elevului, a înclinațiilor lui, în vederea orientării lui profesionale. Această valoroasă idee are o serie de implicații în stabilirea conținutului planurilor de învățămînt a facultăților din cadrul universităților și institutelor pedagogice care pregătesc viitoarele cadre didactice. Căci, dacă profesorul, indiferent de specialitatea lui, este chemat nu numai să transmită cunoștințe și să formeze deprinderile elevilor săi, ci și să le studieze înclinațiile, interesele, aptitudinile pentru a putea aprecia în ce direcție trebuie ei orientați, aceasta înseamnă că el va trebui pregătit pe băncile facultății speciale pentru a putea cunoaște științific copilul. Un studiu al personalității elevului (interese, aptitudini, temperament, caracter etc.) nu se poate face „din ochi” și nici orientarea lui profesională nu se poate face „după ureche”. Ele presupun, cu necesitate, cunoștințe de psihologie a copilului, de psihologie diferențială și experimentală etc.

Cunoașterea elevilor, această importantă premisă a orientării, se realizează în concret și cel mai bine, în cadrul procesului de învățămînt. Cine altul decît profesorul care predă o disciplină poate să știe cel mai exact dacă elevul are sau nu are înclinații, interese și aptitudini la acea disciplină? Și cum se vor putea cultiva mai bine acele aptitudini dacă nu prin intermediul disciplinei respective? Dar va putea profesorul să cunoască temeinic și să formeze adecvat aceste interese și aptitudini dacă nu are cunoștințe științifice despre ele și despre procesul dezvoltării lor?

Orientarea profesională mai implică familiarizarea elevilor cu diferitele profesii, mai precis, informarea lor profesională. Procesul acestei informări începe cu transmiterea cunoștințelor și formarea deprinderilor la obiectele de învățămînt și se continuă cu vizitele și practica în producție. Dar ca acest lucru să se facă

în mod adecvat și cu eficiență, este necesar ca profesorul — indiferent de specialitatea lui — să fie pregătit în acest sens, căci altfel acționează empiric.

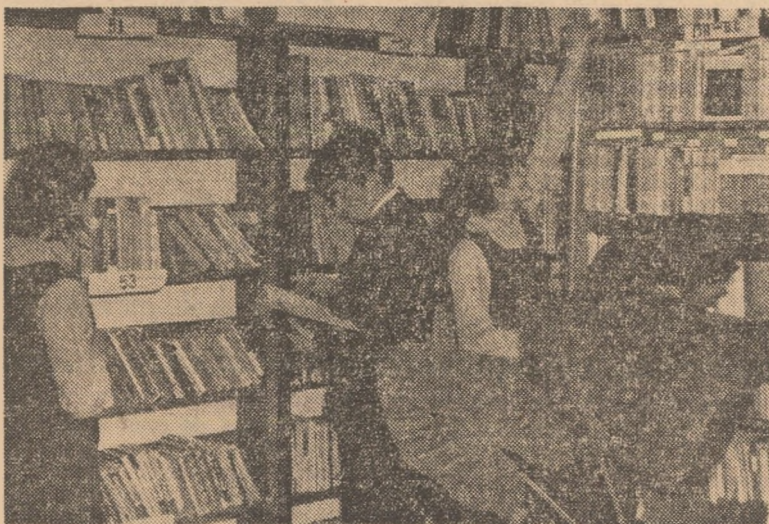
Privite lucrurile din această perspectivă, predarea cursului de psihologie (cu ramurile ei diferențială și experimentală) pentru viitorii profesori va trebui să dobîndească o pondere deosebită în planurile de învățămînt. Căci cu șapte sau chiar paisprezece prelegeri (fără seminar) — cum s-a predat pînă acum — nu vedem cum ar putea răspunde a acestor cerințe urgente și majore. Cred de asemenea că introducerea lucrărilor practice (experimentale) de măsuri psihologice, de psihodiagnostic etc., va deveni un complement absolut necesar al acestui curs, după cum laboratoarele de psihologie și de orientare profesională (preconizate încă de Directivele Congresului al X-lea) vor constitui principalele mijloace de pregătire practică în acest sens. Ar fi poate necesară și studierea posibilităților de introducere a unui curs de orientare școlară și profesională, fie el chiar facultativ. Căci, deși orientarea se bazează pe psihologie în primul rînd, ea este mult mai mult decît o psihologie aplicată, presupunînd

cunoștințe de sociologie, de economie, de medicină și igienă, de pedagogie și — nu mai puțin — de viitorologie.

În același timp, filialele I.C.P.P.D., în colaborare cu catedrele de pedagogie și psihologie din principalele centre universitare, ar putea organiza cursuri de informare (sau reciclare) a tuturor cadrelor didactice (în primul rînd a diriginților) asupra problemelor implicate în activitatea de orientare: studiul individualității elevilor, studiul profesiunilor, al dinamicii vieții sociale etc. Acestea, completate cu niște lucrări practice de utilizare a metodelor de cunoaștere a elevilor, de întocmire a fișelor psihologice, și cu niște ore de dirigenție demonstrative de orientare, ar putea să ne scoată din „impresionismul” și empirismul în care ne zbatem de vreo cîțiva ani.

Considerăm incompletă și ineficace această acțiune dacă, în întîmpinarea ei, nu vor veni specialiștii (Institutului de psihologie, Institutului de științe pedagogice, catedrelor de psihologie și celor de pedagogie etc.) care să furnizeze instrumentele științifice necesare unei asemenea munci: teste, fișe, chestionare, îndrumătoare etc. Poate crearea unei comisii naționale căreia să i se încredințeze această sarcină nu ar fi lipsită de utilitate. Căci forțe există. Ele trebuie numai organizate și stimulate.

Lect. univ. ION DRĂGAN
Timișoara

Studiu în bibliotecă.

(Urmare din pag. a 2-a)

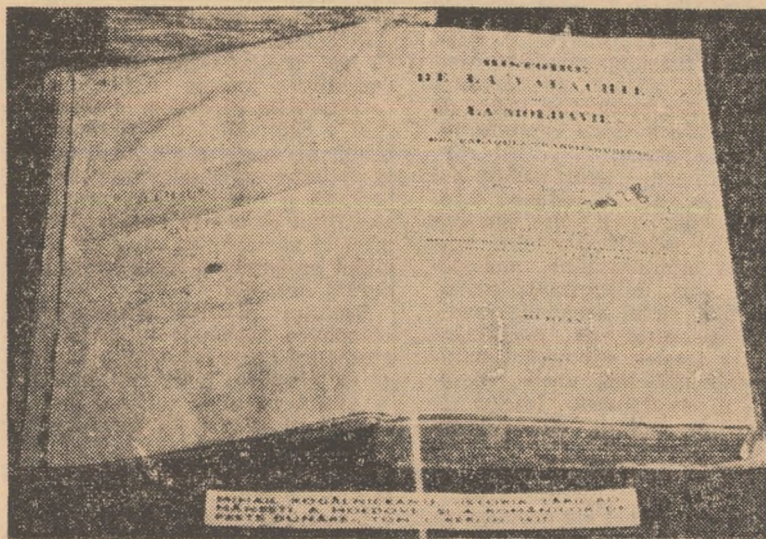
41. Situația economică și social-politică a României în perioada interbelică.
42. Activitatea P.C.R. în primul deceniu de existență.
43. Afirmarea P.C.R. și a clasei muncitoare în perioada crizei economice din 1929—1933.
44. Lupta clasei muncitoare, a forțelor democratice și progresiste sub conducerea P.C.R. împotriva pericolului fascist (1934—1940).
45. Lupta forțelor patriotice sub conducerea P.C.R. împotriva dictaturii militarofasciste și a războiului antisovietic.
46. Cultura românească interbelică.
47. Insurecția națională antifascistă armată din august 1944 — cotitură radicală în dezvoltarea societății noastre.
48. Lupta pentru democratizare și progres în condițiile revoluției democrat-populare.
49. Dezvoltarea culturii socialiste în România.
50. România — factor activ al vieții internaționale contemporane.
51. Locul României în dezvoltarea culturii universale contemporane.

Proiect

Tematica de istorie universală pentru învățământul liceal

— Anul școlar 1974—1975 —

1. Originile îndepărtate ale civilizației omenesti; popoarele orientale și egeice.
2. Civilizația greacă în epoca clasică.
3. Civilizația romană. Sfirșitul orînduirii sclavagiste.
4. Civilizația medievală.
5. Declinul civilizației medievale. Europa și descoperirea lumii noi.
6. Renașterea și Reforma.
7. Lumea în pragul unei noi orînduiri.
8. Iluminismul ideologic al burgheziei în ascensiune.
9. Despotismul luminat în Europa.
10. Revoluțiile burgheze în Europa și America.
11. Europa după revoluția franceză. Formarea sistemului colonial.
12. Progres și reacțiune; sistemul politic al Sfintei Alianțe.
13. Apariția socialismului științific — ideologie a clasei muncitoare.
14. Proletariatul pe scena istoriei.
15. Anul revoluționar 1848.
16. Problema orientală în sec. al XIX-lea.
17. Formarea statelor naționale.
18. Avîntul capitalismului — trecerea spre imperialism.
19. Știința și cultura omenirii în sec. al XIX-lea și începutul sec. XX.
20. Principalele probleme politice ale lumii în a doua jumătate a sec. al XIX-lea și începutul sec. XX.
21. Relațiile internaționale între 1871—1914 și pregătirea primului război mondial.
22. Primul război mondial.
23. Lumea după primul război mondial.
24. Sistemele economice. Criză și avînt.
25. Știința și cultura în perioada interbelică.
26. Relațiile internaționale între cele două războaie mondiale.
27. Al doilea război mondial și urmările lui.
28. O nouă lume. Formarea și dezvoltarea sistemului mondial socialist.
29. Lumea contemporană. Lupta de eliberare națională în lume.
30. Avîntul științei și culturii.
31. Lupta pentru coexistență pașnică.
32. Mișcarea comunistă și muncitorească contemporană.

„Istoria Țării Românești, a Moldovei și a românilor de peste Dunăre” de M. Kogălniceanu — un valoros document aflat la Muzeul de Istorie al R. S. România

A ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

Consider, de asemenea, că proiectul de programă rămâne mult prea legat de tradiție în ceea ce privește predarea cunoștințelor de morfologie și a celor de sintaxă. În acest caz nu s-au încercat nici un fel de corelări între formele cuvintelor și funcțiile ce le îndeplinesc în propoziție sau în frază. Citeva exemple: predarea atributului substantival genitival, a complementului indirect, a complementului direct și a diferitelor componente circumstanțiale s-ar realiza corespunzător odată cu predarea cunoștințelor despre cazuri și cu declinarea substantivelor; predarea atributului adjectival s-ar putea face odată cu capitolul de morfologie consacrat adjectivului, iar cunoștințele despre cuvintele de legătură (propoziții și funcții) s-ar însuși mai temeinic în capitolul rezervat raporturilor sintactice în propoziție și în frază.

Prof. LUCA BEJENARU, Rădăuți.

Pentru o repartizare echilibrată a materiei pe clase se pot face niște schimbări în proiectul programei. Dacă în clasa a III-a se vorbește despre propoziții cu un singur subiect și cu mai multe subiecte, nu se poate vorbi despre propoziții cu subiect subînțeles în clasa a IV-a?

Despre propoziții principale și propoziții secundare (cl. a V-a) se poate învăța în clasa a IV-a, de vreme ce despre părți principale și secundare de propoziție se învață în clasa a III-a.

Adjectivul cu funcțiunea sa sintactică, prevăzut a se studia în clasa a III-a, în 2 ore, s-ar studia, cu mai mult folos, în clasa a IV-a, în 4-6 ore.

Pronumele și adjectivul posesiv, funcțiunile sintactice ale pronumelui și adjectivului posesiv, prevăzute a se studia în clasa a V-a (în 2 ore și împreună cu recapitularea cunoștințelor despre pronume din clasa a IV-a), ar trebui să se studieze abia în clasa a VI-a.

Modurile nepersonale ale verbului se pot învăța fără dificultăți în clasa a V-a, evitându-se fragmentarea studiilor lor (infinitivul și participiul, în clasa a V-a, supinul și gerunziul, în clasa a VI-a).

Tot așa, despre atributul adjectival și substantival (clasa a V-a) să se vorbească în clasa a VI-a, odată cu atributul verbal, singura noțiune nouă la această parte de propoziție.

Inv. MĂNDICA ȚIMBOLSCHI, Școala generală nr. 5, Tecuci.

Considerăm că trebuie să se dea toată atenția exercițiilor de introducere elementară în domeniul gramaticii încă din clasa I la obiectul citit-scris, întrucât atît programa școlară existentă, cit și noul proiect prevăd din clasa a II-a cunoștințe gramaticale numeroase. Aici intervine corelarea cunoștințelor gramaticale repartizate pe clase, corelate ce se impune imperios în primii doi ani de școală elementară.

Astfel definițiile ce se predau în clasa a II-a, și care exprimă sinteza noțiunilor gramaticale (subiect, predicat, substantiv, verb) vor fi folosite mai ușor, conștient și cu eficacitatea dorită.

Proiectul noii programe pentru clasa I nu amintește nimic despre cunoștințele de morfologie, de ortografie și punctuație, despre cele de sintaxă, mai sus-amintite, și care se predau în orele de citit-scris de către majoritatea învățătorilor, cunoștințe care sînt absolut necesare.

Prof. RADA DAVIDESCU, Liceul „Traian” — Drobeta Turnu-Severin

E absolut necesară reluarea principiilor noțiuni gramaticale pentru însușirea problemelor de stilistică la clasele a IX-a și a X-a (prima treaptă a liceului) și adîncirea problemelor de gramatică la clasele umaniste dintre care se recrutează viitorii filologi. E

firesc ca la clasele umaniste să se introducă studiul gramaticii, necesitatea impusă de greutatea întîmpinate de acei elevi cărora li se cere o probă scrisă la limba română pentru admiterea la facultatea de filologie, după întreruperea gramaticii timp de 4 ani. Propunem să se țină seama de greutatea însușirii noțiunilor de **caz și declinare** la substantiv, de **mod, timp, conjugare** la verb și să se acorde un număr mult mai mare de ore la clasa a V-a.

Prof. LUCIA BOROS, Școala generală nr. 3, Suceava.

Pe baza experienței susțin că ar trebui ca elevii să învețe și despre accentul logic în propoziție și frază, știut fiind că o bună intonație, care lipsește multora dintre elevii noștri, este cheia înțelegerii mesajului operei literare. În ceea ce privește raportul dintre morfologie și sintaxă, deocamdată în favoarea celei dintîi, la toate clasele, începînd cu clasa a VII-a numărul orelor prevăzute în programă trebuie să crească corespunzător scopului formativ. La clasa a VII-a subordonatele completivă directă, indirectă, circumstanțiale de loc, timp, mod nu se pot preda în două ore, în schimb sînt subcapitole de morfologie la care nu se aduce nimic nou (adjectiv, articol, conjugarea verbelor) și care se pot comprima.

Cu mai mult curaj ar trebui incluse problemele de sinonimie nu numai lexicală, ci și gramaticală. Mă refer la contragerea unor subordonate în părți de propoziție și invers, transformarea raportului de coordonare în raport de coordonare în frază, ceea ce contribuie la dezvoltarea gîndirii și exprimării, la evitarea ticurilor verbale, a construcțiilor șablon.

Învățător emerit GH. SIRETEANU, Iași.

Pentru ca elevul în vîrstă de 6-10 ani să se poată apropia de cunoștințele de gramatică, să le poată conștientiza și asimila prin efort propriu este necesar să i se ofere condițiile adecvate. Experiența ne arată că este necesară prelungirea perioadei de observare și prelucrare a materialului faptic înainte de însușirea generalizată a elementului gramatical.

Considerăm că sarcina unei programe de gramatică este de a indica, măcar în preambul, care sînt elementele de bază care ar putea să ajute pe elevi în activitatea de învățare și pe învățătorii în conducerea acestei activități. Se pare că în practica didactică, datorită în parte sistemului de lecții folosit, cunoștințele se predau dispart, în unități închise, corelațiile rămînd în sarcina copiilor. Cum ei nu reușesc să le facă întotdeauna, apare necesitatea repetărilor. Este drept că programa nouă dă unele indicații în detaliile de la fiecare temă și pornește de la realitate — vorbire — prevăzînd mai întîi elementele de sintaxă și apoi pe cele de morfologie. Dar numai aceste elemente sînt insuficiente pentru rezolvarea problemei puse în discuție.

NECULAI ROTARU, Școala generală nr. 8, Brăila.

Ceea ce pare să constituie viciul de fond al programei prezentate pentru dezbateri este faptul că autorii nu se depărtează deloc de schema „Gramaticii limbii române” (Editura Academiei R.S.R.), deși în preambul îi incriminează pe profesorii care folosesc tratatul academic în munca lor. Așadar, punerea la punct a unei programe de însușire a cunoștințelor necesare unei exprimări corecte orale și scrise ar trebui să aibă în vedere apropierea de studiile și cercetările din domeniul lingvisticii, care ușurează elevilor drumul spre înțelegerea și stăpînirea me-

canismelor limbii și să se depărteze de tratatul științific greoi și cu atîtea paragrafe discutabile astăzi.

Un alt aspect care atrage atenția este faptul că viitoarea programă va trebui să pună un accent deosebit pe exercițiu practic, iar partea teoretică a lecției să nu mai fie preponderentă ca pînă acum. Această idee nu e chiar nouă, dar aplicarea ei în munca la catedră își face cu mare greutate loc și aceasta nu izvorăște din rea-voință, comoditatea sau nepriceperea cadrului didactic, cum încearcă unii să afirme, ci mai ales din lipsa unor materiale pe care să se poată sprijini profesorul în munca sa.

Prof. VALERIU SURCEL, Școala generală nr. 2, Drobeta Turnu-Severin.

La clasa a V-a se prevede — la substantiv — numai predarea cazurilor, declinarea acestuia cu articolul hotărît și cu articolul nehotărît urmînd a se învăța în clasa a VI-a. Avînd în vedere faptul că elevii învață articolul hotărît, articolul nehotărît și chiar articolul posesiv (genitival) propunem ca declinarea substantivelor cu aceste articole să se predea încă din clasa a V-a, așa cum s-a făcut pînă acum.

De asemenea, nu se poate înțelege motivul pentru care a fost trecută tot la clasa a VI-a conjugarea verbului auxiliar „a fi” din momentul în care se atrage atenția profesorului să urmărească „pronunțarea și scrierea în texte, a formelor de conjuncție și imperativ, persoana a II-a singular, afirmativ și negativ, ale verbului „a fi” să fie — să nu fie, fii — nu fi”.

În ceea ce privește noțiunile de vocabular antonime, sinonime, omonime etc. — preconizate a se învăța pe parcursul a trei ani succesivi — propunem apariția lor și predarea în clasa a VII-a, întrucît elevii, pe baza cunoștințelor pe care le au și de la lectura literară, înțeleg mai ușor sensul și semnificația cuvintelor.

Și la clasa a VIII-a, programa a omis predarea complementelor circumstanțiale concesiv și condițional precum și subordonatele respective. Or, textele literare folosite pentru analiza gramaticală cuprind și această categorie de subordonare. Este necesar să fie cuprinse în programa definitivă a limbii române și propozițiile subordonate consecutive, concesive și condiționale.

Prof. GH. DASCĂLU, Babadag — Tulcea.

În legătură cu dozarea materialului pe clase este necesară o revedere a cantității și gradului de accesibilitate a cunoștințelor, întrucît acum se constată o supraîncărcare la unele clase. La clasa a II-a, de pildă, programa prevede peste 20 de noțiuni noi (și să ne gîndim că este primul an de studiere a limbii și că se lucrează cu copiii de 7-8 ani), pe cînd la clasa a VIII-a noțiunile noi abia ajung la jumătatea celor din clasa a II-a. Or fi dificile subordonatele subiective și predicative pentru elevii clasei a VII-a, dar credem că mai dificile sînt noțiunile de subiect și predicat la clasa a II-a.

La clasa a II-a se învață osutura gramaticii și ca punctuație, mare parte din fonetică și nu puține norme de ortografie și ortoepie. Credem că este prea greu, programa fiind prea încărcată. Se pot face transferuri de noțiuni de la clasa a II-a la a III-a și de la a III-a la a IV-a, ș.a.m.d. din trei motive: a) se pare că urcînd ordinea claselor, programa e mai lejeră, unui elev de clasa a IV-a i se cer, de pildă, aceleași cunoștințe despre subiect ca celui din clasa a II-a, plus noțiunea de subiect multiplu, pe care n-o vedem nici necesară la a IV-a, nici dificilă; b) procesul de învățare a gramaticii pornește de la noțiuni cu sferă largă, la altele cu sferă mai îngustă. E mai greu, de pildă, să înveți ce e predicatul la clasa a II-a, decît „predicatul verbal” la clasa a IV-a și „predicatul nominal” la clasa a V-a; c) clasele I-IV nu mai trebuie văzute ca un ciclu de învățămînt (de aici vine graba de a da claselor primare ceea

ce aparține de fapt claselor gimnaziale V-VIII).

În orele rezervate vocabularului să se introducă neapărat „cunoașterea și folosirea dicționarelor”.

Prof. ANDREI GHIDALI, București.

Deși în proiectul programei se afirmă subliniat că „studiul limbii române nu se reduce la cunoștințele de gramatică” și se recomandă învățătorilor și profesorilor „să acorde atenția cuvenită tuturor componentelor limbii române”, se menține o disproporție nefastă între orele afectate structurii gramaticale (la clasele V-VIII, din 181 de ore se studiază morfologie și sintaxă în 146 de ore) și cele acordate vocabularului (8 ore) și foneticii (5 ore), disproporție pe care nu o anulează cele cîteva exerciții lexicale, ortografice și ortoepice incluse în capitolul morfologiei. Promovarea lexicologiei ca disciplină didactică se face cu excesivă prudență. Numai pentru recapitularea complementelor în clasa a VIII-a se acordă tot atîtea ore cîte pentru toate noțiunile de vocabular repartizate în patru ani de studiu. Dat fiind că li se vorbește elevilor despre sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice, la sintaxă despre cuvinte fără funcție sintactică (datorită „inconsistenței” semantice), în fine, la literatură despre sensul figurat, este necesară introducerea, ca titlu distinct, a conceptului de semnificație lexicală („înțelesul”, „sensul lexical” al cuvîntului). Exercițiile avînd ca obiect semnificația lexicală sînt cu atît mai necesare, cu atît folosirea improprie a cuvintelor (datorită „aproximărilor” semantice) este un fenomen frecvent și general.

Trebuie să-și găsească locul în programă și conceptul de paronim. Confuzia dintre termenii formal asemănători se întîlnește des la elevii și nu doar la ei. Sînt necesare exerciții în care să se opună paronime ca aține și obține, aluzie și iluzie, complement și compliment, eroare și oravare, emite și omite, familial și familiar etc.

Ar trebui programate (și nu lăsate la facultativa inițiativă a profesorilor) lecții în care elevii să cunoască principalele dicționare ale limbii române (D.L.R.M., Dicționarul de neologisme, cel de sinonime, Micul dicționar enciclopedic etc.) și să se deprîndă cu utilizarea acestor fundamentale instrumente de lucru (similar, la fonetică, prezentarea îndreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație).

Prof. MARIA IOANA CONSTANTIN, Școala generală nr. 5, Brașov.

Principiul fundamental de organizarea cunoștințelor din programa în discuție este cel concentric. Dar aplicarea acestui principiu cere o fundamentare logică în alegerea și dozarea noțiunilor teoretice de morfologie și sintaxă care se studiază în fiecare clasă. Mă voi opri la două aspecte de acest gen în egalonarea cunoștințelor de morfologie la clasa a V și a VI-a. Sototită ca bază de plecare în studiul gramaticii la clasa a V-a m-am oprit la cele două părți de vorbire substantivul și verbul, care, fiind bine știute, prin multitudinea lor de funcțiuni sintactice aduc și bagajul cel mai mare de noțiuni noi ce se studiază acum. La substantiv sînt afectate două ore pentru cazuri: (substantive articulate și nearticulate), funcțiunile lor sintactice și punctuația vocativului. Apoi 3 ore sînt repartizate pentru scrierea și pronunțarea corectă a unor substantive. Abia în clasa a VI-a se acordă 2 ore pentru declinarea substantivului cu articolul hotărît și cu articolul nehotărît. La verb în schimb, sînt afectate 6 ore pentru moduri și timpuri și 4 ore de exerciții pentru aplicarea acestor noțiuni noi. Mă întreb dacă este posibil să se rupă noțiunea de caz de cea de declinare pentru substantiv și părțile de vorbire care urmează la predare, în timp ce la verb nu s-a putut rupe noțiunea de conjugare de cele de mod și de timp.

Dotarea atelierelor,

preocupare continuă a școlii

Gradul de dotare a atelierelor școlare determină activitatea tehnico-productivă a elevilor să îmbrace, sub aspectul eficienței cantitative și calitative, o anumită coloratură, determină trăinicia și rapiditatea formării unor deprinderi psiho-motrice ale acestora. Un atelier este bine dotat atunci când :

— deține utilajele și instrumentele necesare desfășurării activităților pe care este profilat ;
— acestea sînt anume adaptate la capacitățile psiho-fizice — fiziologice ale celor ce le minuiesc ;

— în activitatea elevilor nu se înregistrează timpi morți din cauza lipsei de materie primă.

În spiritul celor de mai sus, redăm câteva păreri ale unor cadre didactice direct interesate : „Apreciez ca satisfăcătoare dotarea atelierelor noastre de lăcătușărie, electrotehnică și mecanică — afirmă prof. Dumitru Spineanu, directorul Școlii generale nr. 170 din București. În vederea educației pentru și prin muncă, împreună cu profesorii-maștri, sîntem preocupați de procurarea unor truse de unelte, pentru fiecare elev din grupă, precum și de cuprinderea unor aparate de care încă avem neapărată nevoie. Astfel, în curînd vom cumpăra un transformator de sudură de un voltaj mai mic, necesar în sudura lucrurilor mai subțiri.

Ne ferim de mobilarea atelierelor noastre cu aparate al căror grad de uzură morală și fizică este prea avansat sau care nu prezintă siguranța deplină pentru securitatea muncii elevilor.

lor. Tot în vederea dotării încercăm să mărim numărul întreprinderilor patronatoare. Dacă pînă anul trecut ne-a patronat numai Întreprinderea de fabricat și montat ascensoare, în curînd urmează să încheiem un contract și cu Întreprinderea de reparații Grivița. Pe lângă acestea, profesorul-maistru Nicolae Stoicescu, dealtfel foarte atașat școlii noastre, este acum intens preocupat de întocmirea programei-cadru pentru clasele a IX-a și a X-a. Împreună ne străduim să cunoaștem îndeaproape planul de producție al întreprinderilor patronatoare. Este un lucru ce ne facilitează alegerea reperelor care pot fi executate de elevi, care se dovedesc eficiente sub aspect formativ-informativ. Ne orientăm, de asemenea, spre acele repere de unde ne putem mai ușor procura materia primă. Asigurarea în flux continuu a materiei prime pentru atelierul nostru face ca elevii să nu fie în gol, adică fără lucru, păstrează starea lor de tonus ridicat, îndepărtează oboseala subiectivă și mobilizează la obținerea unor produse mai bune.“

„De mare folos sînt acele repere a căror realizare implică un număr mare de operații, cu grade diferite de complexitate, repere care au tangențe cu compartimente teoretice de la un număr mare de discipline teoretice — declară prof. Constantin Popescu, directorul Școlii generale nr. 171 din Capitală. Astfel reușim să imbinăm armonios și sincronizat cunoștințele teoretice cu cele practice, creștînd și ne-

depărtăm de exagerarea hiperponderării fie numai a laturii teoretice, fie numai a celei practice“.

Profesorul-maistru Ene Ștefan, cu o vechime de 19 ani în învățămînt, actualmente funcționînd la Școala generală nr. 171 din București, este de mult preocupat, ca și alți colegi ai săi, de adaptarea uneltelor și utilajelor la posibilitățile fizice și fiziologice ale elevilor. Sînt alese numai unelte de o anumită proporție, iar cele existente încep să capete dimensiuni reduse : pentru clasele mici se utilizează numai pilele de 300 mm., cu mîner mic, bancurile de lucru sînt prevăzute cu podețe care înalță pe elevi, iar dintre ciocane doar acelea cu greutate și mîner de dimensiuni reduse.

Și cum curiozitatea investigativă a elevilor este foarte accentuată, asigu-

rarea protecției muncii prin legarea la pămînt a mașinilor electrice, prin permanența folosirii de către ei a echipamentului de protecție se dovedește foarte necesară.

Afiți directorii școlilor cu care am discutat cit și profesorii-maștri solicită organelor și cadrelor responsabile de bunul mers al activității tehnico-productive programe-cadru mai bine puse la punct, programe ale căror obiective să fie mai bine precizate, iar operațiile propuse elevilor să fie stabilite după criterii logice, așa încît mobilizarea intelectuală și afectivă a lor să se soldeze pe plan educativ cu efecte dintre cele mai constructive.

MARIANA NEAGOE
cercetător, Institutul de cercetări pedagogice

În atelierul de lăcătușărie al Școlii generale nr. 139 din București

Lección de activități tehnico-productive

Nici o lecție nu se naște în clasă în momentul în care ea începe să fie predată. Momentul predării lecției marchează ultima parte a acesteia : ea este deja pregătită, așezată pe temelii proprii.

Pentru procesul instructiv-educativ al elevului, mijlocul de momentul lecției, la fel de responsabile se dovedesc atît momentul pregătirii, cit și acel al predării lecției, primul condiționînd desfășurarea celui de al doilea.

La pregătirea oricărei lecții, fie ea de matematică, fizică, chimie, activitate tehnico-productivă etc., participă atît profesorul, cit și elevul. Elevului îi revine sarcina de a-și însuși cunoștințele transmise anterior, pe baza cărora să aibă posibilitatea acumulării altora noi, respectiv a celor pe care profesorul intenționează să le predea într-un timp imediat următor. Dar dacă aceasta este sarcina elevului, cea a profesorului este mult mai mare : pe lângă revizuirea informației din lecția anterioară, profesorul se orientează și este obligat s-o facă asupra următoarelor :

— mai întîi asupra stabilirii obiectivelor și scopurilor scontate de lecția ce intenționează s-o predea. Decodificat înseamnă că profesorul precizează cunoștințele cu care elevul trebuie să rămîină după lecție, precum și deprinderile ce vor fi formate ;

— legată de obiectivele și scopurile lecției este munca pentru procurarea materialului teoretic și practic necesar. Înțeleg prin material prelegerea pregătită de profesor, problemele adiacente ei, uneltele și instrumentele necesare, dar și proiectarea și exersarea modului cum este bine ca ele să fie folosite.

Iată cum încerc să pregătesc, după acest model, o lecție de activitate tehnico-productivă, în particular o lecție de exploatare a zăcămintelor de țîței și gaze în vederea atestării elevilor liceului teoretic pentru meseria de sondor de extracție. Programa cadru, cu caracter orientativ în legătură cu lecțiile ce urmează a fi predate pe parcursul unui trimestru sau chiar al anului întreg, este prima întocmită. Tot de la începutul anului școlar, și legat de programa analitică, încerc pe cit posibil să-mi procur uneltele și aparatele necesare. În același timp, îmi planific ieșirile pe teren la sonda de extracție, precum și obiectivele ce intenționez să le urmăresc cu elevii.

Pentru fiecare lecție și la fiecare pre-

dare, încep cu ceea ce este mai cunoscut elevilor, mai simplu, mai ușor de înțeles și continui gradat cu ceea ce este mai dificil și cere eforturi intelectuale mai mari. Cu amintirea punctelor nodale din lecția trecută introduc pe elev într-o informație teoretică nouă. Informația teoretică este completată imediat cu o informație practică în atelier. În acest scop, în cadrul școlii, am dotat un atelier prevăzut cu o serie de utilaje și unelte. Puse la dispoziția elevilor, ele oferă posibilitatea unei învățări analitice, detaliate, defalcate pe operații, urmînd ea, în bloc, activitatea să fie văzută la fața locului pe terenul de extracție.

Ponderea afectată predării cunoștințelor teoretice și practice variază de la lecție la lecție. În orice caz, din totalul de 6 ore, de-a lungul cărora se desfășoară o lecție completă de activitate tehnico-productivă, 4 ore revin activităților menționate. Celelalte două ore revin de regulă rezolvărilor de proble-

me. Folosesc acest moment în calitate de etapă avansată a continuării procesului de transmitere a cunoștințelor. Așa reușesc să stimulez atenția elevilor, să-i antrenez și să le captez interesul. Mi se pare că imbinarea în aceeași zi, și legat de aceeași temă a cunoștințelor în forma prelegerii, cu cunoștințe de aceeași natură în forma problematizării, a rezolvării de probleme este o cale dintre cele mai eficiente în învățare. Am constatat că ea permite o mai bună fixare a cunoștințelor, lămurire și precizează pentru fiecare elev reperele principale asupra cărora să se oprească, mai mult, să le accentueze atît în pregătirea temei de acasă, cit și la un prim contact cu terenul.

Alături de avantajele orientate de această metodă către elev, ea radiază avantaje la fel de mari și înspre profesorul-maistru. Ele constau în continua îmbunătățire a modului său de predare, determinată fiind, printre altele, de orientarea sa mai adecvată în alegerea materialului documentar și în alegerea instrumentelor și utilajelor de lucru.

La secția de exploatare a zăcămintelor de țîței și gaze, grija pentru transmiterea unor norme de protecția muncii este vitală. De aceea, din protecția muncii nu fac o lecție separată, ci am

grijă ca de fiecare dată să muez aceste cunoștințe pe tulpina celor de ordin teoretic și practic. Sînt cunoștințe transmise „in vivo“ și astfel se întipăresc mai bine, devin mai convingătoare, sînt mai eficiente. Normele de protecția muncii participă direct la pregătirea muncitorului elev în meseria de sondor de extracție.

În urma absolvirii cursului de exploatare a zăcămintelor de țîței și gaze, curs predat după modelul amintit, elevul reușește să cunoască obiectul și scopul operațiilor implicate în meserie, utilajele cu care acestea se execută. Plastic, este o situație analogă celei în care elevii reușesc să cunoască bine notele unei bucăți muzicale, modul cum ele trebuie corelate pentru ca melodia să capteze viață, instrumentul cu care se cîntă, și totuși să nu poată cînta efectiv, din lipsa unui antrenament prin repetiții susținute. Atît cit se însușește este foarte mult, dacă mă gîndesc că, pornînd cu acest bagaj într-o practică efectivă de-a lungul a trei luni, alături de muncitorii sondori, elevii reușesc să se califice. Dacă ne gîndim că cele trei luni substituie durata de patru ani, cit ar trebui pentru aceeași calificare, utilitatea cursului apare și mai evidentă.

Ing. ALEX. MIHĂILESCU
Liceul Bolintinul din Vale,
jud. Ilfov

Știri din atelierule-școală

● Elevii Liceului „Ion Nucleu“ din Capitală se află în procesul executării unui număr de 30 de aparate și instrumente necesare oricărui psiholog-orientator școlar.

Ei execută astfel de truse pentru nevoile școlii lor, dar sînt dispuși să facă acest lucru, sub conducerea profesorului-maistru I. Cernătescu, și pentru alte școli.
M. N.

● Construcția sălii destinate atelierului de lăcătușărie de la Școala generală nr. 1 din Videle este în fază de finisare. Lucrările, efectuate de către Întreprinderea de gospodărie comunală și localitățile Videle, avansează însă mult prea lent, astfel încît programul activităților de a-

telier al școlii este serios afectat.

S. P.

● Conducerea Școlii generale din Vîrfurile, județul Arad, a depus eforturi susținute pentru ca, în funcție de posibilitățile locale, să fie creat un climat favorabil legării învățămîntului de producție. Ca o primă realizare în acest sens sînt cele două ateliere existente în școală : unul de croitorie pentru fete, iar celălalt — un atelier electromecanic, unde băieții își desfășoară orele de activitate tehnico-productivă. Cel dintîi dispune de cinci mașini de cusut, mese de călcat, foarfeci ș.a. Celălalt este înzestrat cu o serie de dispozitive și

unelte necesare bunei desfășurări a orelor.

Prof. IOAN PĂIUȘAN
Gurahonț, jud. Arad

● O bună parte dintre profesorii-maștri de la școlile și liceele situate în sectorul VI al Capitalei și-au propus, pentru auto-perfecționare, să cunoască îndeaproape activitatea colegilor din celelalte sectoare și din întreaga țară. Pentru aceasta ei au început să efectueze vizite în atelierule diferitelor școli, schimburi de experiență cu colegii lor, în scopul găsiirii celor mai bune căi de desfășurare a orelor de activitate practico-productivă.

N. M.

● Întreaga activitate instructiv-educativă din școala noastră se desfășoară în laboratoare, cabinete de specialitate, în atelierule de practică tehnico-productivă, profesorii fiind îndrumați să dea atenție specială legării învățămîntului de practică, imprimării unui caracter utilitar întregii activități. Așa se face că în școala noastră — multe din aparatele, uneltele, mobilierul, materialul didactic și de pavoazare sînt confecționate de mîinile elevilor și, tocmai de aceea, sînt mai mult stimulate și iubite de ei.

Prof. MIHAIL NEGARĂ
Școala generală, Orașul Victoria, jud. Brașov

Examenul de grad

În scopul îmbunătățirii sistemului de acordare a gradelor didactice fac următoarele propuneri: perioada de la înscriere și pînă la obținerea gradului didactic să fie de doi ani, timp în care candidatul poate să aprofundeze programa și să justifice, la locul de muncă, prin rezultatele ce le obțin, solicitarea gradului; inspecția specială să fie efectuată în al doilea an de la înscriere.

Inspeția specială să pună accent pe verificarea rezultatelor obținute în munca instructiv-educativă și obștească a candidatului în ultimii 3-4 ani, iar concluziile inspecției să fie prezentate și discutate în consiliul profesoral, după care să se încheie un proces-verbal.

Pentru a se veni în ajutorul celor înscrși la examenul de grad ar fi bine ca, în afara cursurilor de pregătire, să se organizeze consultații periodice pe centre, luîndu-se în discuție temele mai dificile de asimilat pe baza bibliografiei existente și a posibilităților locale.

Sugerăm ideea că atunci cînd un delegat de la I.C.P.P.D. sau filialele sale se deplasează pentru efectuarea unei inspecții speciale să țină și o consultație cu cadrele didactice din perimetrul localității unde are loc inspecția, pe marginea unei teme care să intereseze toate cadrele didactice, nu numai pe cele înscrise la examenul de obținere a gradului didactic.

Prof. ION CRAIESCU
Școala generală nr. 8 Birlad,
jud. Vaslui

Corelări

Cum zboară un avion? Cum se realizează aselenizarea? De ce plutește un corp? etc.

La astfel de întrebări se poate răspunde, între altele, prin intensificarea activității sporturilor tehnico-aplicative, cum sînt aeromodulismul, navomodulismul și altele. Un elev care practică atletismul și are rezultate foarte bune ar avea de câștigat dacă ar fi și constructor de aeromodele, aceasta în primul rînd pentru că la construcția lui ar căpăta deprinderi de muncă și cunoștințe tehnice, iar la lansare, condiție fizică. Se întâmplă uneori ca un aeromodulist să alerge 5 km. sau mai mult fără să fie atlet, obținînd, prin urmare, o performanță dublă.

Antrenor VIRGIL GHÎTOAICA
Orșova

Bacalaureatul

Pe baza cunoașterii unor neajunsuri ale examenului de bacalaureat, s-a vorbit, în ultima vreme, de simplificarea, raționalizarea lui. Pornind de la acest considerent se poate afirma că la liceele de specialitate examenele de bacalaureat pot fi înlocuite cu prezentarea și susținerea „lucrării de sinteză

sau de diplomă“ la disciplina de profil al liceului, ceea ce urmează să finalizeze pregătirea profesională a candidatului. (Dealtfel, așa a fost și la școala medie tehnică de acum 20 de ani). Însă la liceele de cultură generală nu vîd o astfel de posibilitate. Este adevărat că, prin introducerea învățămîntului general obligatoriu de zece ani, se prevede o simplificare esențială a materiei cerute la bacalaureat, fiindcă elevii vor trebui să susțină examenul numai din materia anilor III și IV, la obiectele respective.

Pe lângă această posibilitate de simplificare consider că există și o alta care ar scoate în evidență și mai mult caracterul liceului de cultură generală. Ea ar fi ca elevii să dea examene la sfîrșitul anului III și separat la sfîrșitul anului IV, la principalele obiecte studiate.

Prof. MIHALY BÖGÖZI
Miercurea-Ciuc

Dotare și „patronare“

Propun ca, sub egida inspectorilor teritoriali sau a directorilor coordonatori să se transfere de la o școală la alta, cu forme legale simple, plusurile neutilizate de material didactic. De asemenea, inspectoratul școlar să țină o evidență clară asupra dotării cu material didactic pe obiecte a fiecărei școli din județ, spre a putea orienta mai judicios noile repartiții de material, întocmindu-se o notă de priorități pe școli și pe obiecte, în așa fel încît să dispară diferențele de dotare dintre școlile de centru și cele din periferie, între cele din oraș și cele de la sate. etc.

Propun, apoi, ca toate școlile din județ, inclusiv cele de la sate, să fie patronate numai de către întreprinderi industriale orașenești sau din localități rurale mari, care să poată dota uniform toate atelierele, și să acorde aceeași asistență tehnică și aceleași îndrumări profesionale elevilor din școlile patronate.

Prof. MARIAN STOICA
Școala generală
Poienari Rali, jud. Prahova

TVS la elevii claselor III-IV

Consider că emisiunile de TVS din programul pe 1973/1974, publicat în „Tribuna școlii“, pot fi folosite cu succes ca activități extrașcolare și la clasele III-IV. Imaginile în mișcare îi atrag pe elevii mici și ajută la sporirea eficienței lecțiilor. În anul școlar trecut, elevii claselor I-IV din școala noastră au urmărit cu mult interes emisiunile, care le-au îmbogățit și fixat cunoștințele. N-am constatat semne de oboseală a elevilor, ci doar dorința lor de a ști cit mai mult, manifestată prin întrebarea: „Cînd mai sînt emisiuni pentru noi?“.

Cred, de asemenea, că și în acest an școlar se pot folosi cu succes la clasa a III-a emisiuni ca: vița de vie, floarea soarelui, sfecla de zahăr, griul, care le

completează cunoștințele dobîndite la orele de cunoștințe despre natură, iar la clasa a IV-a emisiunile: Delta Dunării, Lacurile R.S.R., Marea Neagră, Munții Apuseni, Carpații Meridionali, Locul Pămîntului în Univers care le-ar prezenta vizual elevilor frumusețile patriei noastre.

Inv. ION MOCANU
Școala generală Mitcov-Dej, jud. Olt

Denumirea instrumentelor de lucru

Avînd funcția de maestru-instructor și fiind conștient de faptul că școala trebuie să pregătească oameni pentru viață, noi, cadrele didactice, avem datoria să insuflăm elevilor cultul muncii încă de timpuriu, la fiecare lecție. Chiar la lecțiile de limbi străine! De pildă, într-un viitor manual de franceză ar fi binevenită o lecție cu titlul: „Culia de lucru“ („La boîte à ouvrage“), prin care s-ar descrie accesoriile destul de multe ale acestei cutii. Ea ne-ar ajuta, fără îndoială, pe noi, maistrii-instructori. Autorul manualului respectiv s-ar putea inspira, bunăoară, din cartea Elenei Dumitriu Tomezei, „Lucru de mină și gospodărie“.

Oare strică să știi denumirea unor instrumente de lucru într-o limbă străină? Cred că nu.

NATALIA ANDRĂȘEL
maestru-instructor. Hunedoara

Cabinet audio-vizual prin mijloace proprii

Cabinetul audio-vizual descris mai jos a fost conceput și realizat în școala noastră cu mijloace proprii în orele de activități și de instruire practică cu elevii.

În dotarea cabinetului intră o serie de aparate de proiecție, ca: aspectomat, diascol, epidiascop, aparat de proiecție film 16 mm și 8 mm, precum și aparatul audio, ca: magnetofon, picup etc. Mijloacele vizuale sînt realizate prin retroproiecție, care au o serie de avantaje față de proiecția propriuzisă.

Am transformat un laborator de electrotehnică (era prevăzut cu mese și cu o încăpere pentru depozitarea aparatului didactic). Se pot însă folosi și două săli de clasă alăturate, avînd avantajul că imaginea retroproiectată are dimensiuni mai mari.

Comanda aspectomatului, a epidiascopului, a aparatelor de filmat, precum și a instalației de iluminare a sălii de clasă sau încăperei de unde este realizată proiecția se poate face de la un pupitru de comandă așezat în saia de vizionare.

Proiecția am realizat-o pe o tablă din sticlă bine sablată pe partea pe care se vizionează. Tabla este acopo-

rită pe o parte nesablată (în încăperea de unde se proiectează) cu o perdea neagră, fiind posibilă utilizarea ei în condițiile de lumină ca o tablă obișnuită. Închiderea și deschiderea perdelei se comandă automat de la același pupitru de comandă.

Pentru a folosi epidiascopul pentru proiecția de schițe, scheme electrice și de aparatatură sau instalații este necesară realizarea negativului în așa fel încît imaginea vizionată să fie normală. Acest negativ se realizează prin desen pe folie semitransparentă sau pe hîrtie de calc, avînd grijă ca dimensiunea imaginii să nu depășească 150/180 mm. Așezarea negativului în epidiascop este efectuată de un operator, la comanda profesorului, care acționează un avertizor optic ce se găsește în încăperea de unde se proiectează.

Aparatele de proiecție existente în prezent în dotarea școlilor prezintă dezavantajul că în timpul proiecției produc mult zgomot, care deranjează. Înlăturarea acestui neajuns a fost obținută tot prin retroproiecție, dar în acest caz este absolut necesară reflexia imaginii într-o oglindă plană, obligatoriu cristalină, care se așază în așa fel încît formează cu axa optică a aparatu-

tului de proiecție un unghi de 45°. Aproximativ sau depărtînd aparatul de proiecție de oglindă, se micșorează sau se mărește dimensiunea imaginii pe ecran.

Aparatul de proiecție pentru film 8 mm se poate comanda de la distanță, nefiind necesară prezența unui operator.

Dacă în timpul predării sau verificării profesorul are de făcut completări, se poate folosi de ecran, care, de această dată, este iluminat din încăperea de unde se proiectează cu o sursă de lumină (se poate folosi diascolul fără obiectiv), desenînd cu cretă colorată scheme, instalații, aparatatură etc.

Pentru realizarea unei audiții foarte bune, am folosit difuzoarele de radio-ficare, amplasate simetric pe pereții laterali, precum și pe peretele frontal.

Cabinetul a fost prevăzut cu o stație stereo, la care se pot conecta magnetofonul, picupul, unul sau două microfoane (pentru limbi străine) sau semnalul audio de la un aparat de proiecție film.

Prof. CONSTANTIN ANTOCHE
Liceul industrial de chimie, Iași

CONSULTAȚII

Prof. Elena C. Constantin, absolventă, promoția 1973, ne întrebă cum să procedeze pentru obținerea schimbării repartiției pe o catedră ce a devenit vacantă de curînd, într-o localitate ce o avantajează din toate punctele de vedere.

— Art. 11 din Decretul nr. 158/1970 prevede că pentru motive temeinice, Ministrul Educației și Învățămîntului poate aproba cererile absolvenților, de schimbare a repartiției, introduse în termen de un an, cu acordul prealabil al comitetelor executive ale consiliilor populare județene.

Odată cu arătarea căii de urmat în rezolvarea cererii dv., vreau să vă relatez și inechitatea ce-o cuprinde solicitarea schimbării repartiției pe o catedră ce n-a fost pusă la dispoziția comisiilor de repartizare. Legea nr. 6/1968 (art. 14) prevede că în vederea repartizării în învățămînt a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior și ai liceelor pedagogice, Ministerul Educației și Învățămîntului pune la dispoziția comisiilor de repartizare liste de posturi, rămase vacante după efectuarea operațiilor de transferare și numire la cerere. Pe baza acestor liste absolvenții își aleg posturile în care vor fi numiți, în condițiile prevăzute de dispozițiile legale privitoare la repartizarea absolvenților.

În lumina acestei prevederi, posturile ce devin vacante după perioada de numiri și transferări pot fi date numai în suplinire urmînd a fi aduse la cunoștința tuturor cadrelor didactice pentru a fi ocupate de cei mai îndreptățiți și numai după această etapă vor putea fi puse la dispoziția promoției de absolvenți din anul viitor.

În felul cum se efectuează schimbările de repartiții, în majoritatea cazurilor, sînt neîndreptățite atît cadrele didactice cu vechime în învățămînt, interesate în ocuparea acestor posturi, cit și colegii celui ce beneficiază de această schimbare. Cadre didactice cu merite profesionale recunoscute, avînd serioase motive familiale sau de sănătate, care urmăresc ani și chiar zeci de ani apariția unui post vacant în localitatea unde au domiciliu, sînt înlăturate de la o astfel de posibilitate prin acest procedeu. Inechitatea apare și în rîndul colegilor de promoție care n-au avut posibilitatea să aleagă posturile după merit.

Respectînd legislația școlară, schimbările de repartiții în învățămînt se pot face numai pe posturile ce au fost puse la dispoziția comisiilor de repartizare.

Prof. Dilca Iordache, com. Bacău, jud. Vaslui, ne solicită unele lămuriri în legatură cu vechimea în învățămînt. Ca absolvent al liceului teoretic a funcționat pe postul de pedagog 5 ani (1963—1968), timp în care s-a calificat prof. de matematici prin cursuri fără frecvență ale Institutului pedagogic de 3 ani. I se poate recunoaște această perioadă ca vechime în învățămînt avînd în vedere că a funcționat ca pedagog, deci cadru didactic ajutat? N-ar putea beneficia de prevederea ca „timpul cit personalul didactic a fost student sau elev într-o instituție de învățămînt superior sau liceu pedagogic, în scopul de a se califica pentru învățămînt, se recunoaște stagiul în învățămînt“?

— Timpul lucrat ca pedagog școlar nu vi se poate considera vechime în învățămînt, intrucît în perioada cit ați ocupat această funcție nu îndeplineați condițiile de studii de specialitate prevăzute de Statutul personalului didactic pentru ocuparea unei funcții didactice de predare. De prevederile menționate nu puteți beneficia, intrucît v-ați calificat prin cursuri fără frecvență, din postul de pedagog. Chiar dacă ați urmat cursurile de zi nu îndeplineați condiția: „Să fi funcționat în învățămînt înainte de trecerea la studii, minimum 3 ani“. (Legea nr. 6/1968), Normele privind stabilirea vechimii în învățămînt aprobate prin Ordinul ministrului nr. 954/1969 și Instrucțiunile pentru aplicarea H.C.M. nr. 1059/1959).

IOAN BADIU

Gh. Bulgăr și Gabriel Tepelea :

Momente din evoluția limbii române literare

Editura didactică și pedagogică, București, 1973, 422 pag.

„Deși scopurile lucrării noastre sînt mai ales didactice — spun autorii în prefața volumului lor — o serie de probleme sînt tratate pe baza unor cercetări personale, premise noi de istorie literară, ajungînd, mai ales pentru perioada veche, la alte concluzii decît lucrările anterioare”. Este, în fapt, și virtuțea esențială a volumului care reprezintă nu numai o lucrare științifică densă în ipoteze și contribuții, nu numai un manual care ordonează cunoștințele de fonetică, gramatică, vocabular și stil ș. a. în funcție de cerințele pregătirii elevilor, a studenților și, chiar, a profesorilor, ci și o poziție originală în abordarea istoriei limbii literare (prin ponderi adecvate prezentării concepției despre literatură și artă, față de analiza lexicală a scriitorilor; prin notații ca: C. Golescu „ilustrează perfect epoca de tranziție: noul în vocabular — introducerea și consolidarea unor neologisme în limba română — și vechiul în sinteză — tribut aritmeticului, cronicilor, cărților bisericesti” — și prin relevarea conținutului specific al curentelor și publicațiilor, încheierea ale sec. al XIX-lea, care s-au confruntat pe terenul studiului și promovării limbii), precum și un omagiu, pe care autorii, îl aduc farmecului limbii noastre literare.

Operă de intensă informare — cu menționarea riguroasă a surselor și a referințelor, cu trimiteri în text și cu bibliografie selectivă la finele fiecărui capitol și la încheierea volumului, „Momente din evoluția limbii literare românești” argumentează fiecare aserțiune cu forța autenticității documentare: se reține, uneori, doar una din operele unui autor prezentat (ca, spre ex. Didahiile Ivireanului, fără cele două „Invățături” sau scrisorile acestuia către Brincoveanu), după cum, în alte locuri, se apelează la corespondența personală (vezi, textul citat dintr-o scrisoare a lui C. Boliac adresată lui C. Negruzzi), la variante din manu-

scrise (ca, în comentarea comparată a strofei finale a „Luceafărului”, cu una din variantele ei) și, mai ales, la concise formulări ale unor critici și ale unor cercetători ai literaturii. Compartimentată în perioade, lucrarea nu secționează evoluția limbii literare, ci doar consemnează determinările social-istorice ale acestei evoluții, intervențiile autorilor trecînd adesea peste ani și epoci (vezi, referirea la procedeele lui Sadoveanu, în paginile

despre limba și stilul cântecului popular al secolelor XVI—XVIII sau registrul bogat de semnalare a similitudinii procedeele unui scriitor, cu ale altuia sau ale altora). Dacă unele absențe (N. Filimon, analiza capodoperei eminesciene „Somnoroase păsările”) nu pot fi revendicate (autorii au menționat că nu și-au propus o istorie completă a limbii române literare, ci doar „Momente din...”), apreciem că „Perioada actuală” — capitolul final al volumului — ar fi avut nevoie, pe lângă Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi și Blaga, de o scurtă privire asupra principalelor fenomene contemporane din limba literară, aflată în fața unei intensificări a comunicării (relații de muncă, prelungirea duratei școlarizării obligatorii, massmedia ș. a.) și, în mod deosebit, în fața unor realități sociale și culturale noi.

Plecînd de la un cîntec...

(„A partir d'une chanson” de Jean Naty-Boyer, din „L'École libératrice”, organ hebdomadaire du syndicat des instituteurs, nr. 2, 21 sept. 1973, Paris, pag. 85—86) în depozit la Biblioteca centrală pedagogică din București.

În acest ultim număr josit de sub tipar, al revistei militante „L'École libératrice”, care își deschide cuprinsul cu editorialul „Moartea unui erou” (Salvador Allende) și dezbate preocupări ale luptei sindicale a institutorilor, se află — într-un grupaj de articole dedicate pregătirii metodelor a învățătorilor — un model de inițiere muzicală pentru elevii școlii primare.

Semnănd că în zilele noastre, cîntecul este un mod de exprimare privilegiat (unele vedete ale muzicii ușoare — spune autorul — sînt mai cunoscute decît vedetele cinematografului și ale teatrului și că autorii muzicii ușoare au început să-i estompeze pe unii scriitori și poeți), articolul pune întrebări încercînd să afle ascultătorul acestei muzici: melodia? textul? interpretul? orchestrația? pentru a face deosebire dintre „a auzi” un cîntec la radio sau T.V. și „a-l asculta”, între „a fredona” și „a cînta”.

Jean Naty-Boyer consemnează etapa cu etapă o activitate didactică de pe pozițiile elevilor și nu o lecție în semnificația ei magistrală, pornind de la cîntecul „Aventura”, un tango de J. Davis cu o orchestrație relativ simplă,

interpretat de Line și Willy și cu un text în mod clar umoristic, de Genevieve Lajeunesse, sugerînd jocuri de cuvinte și butade care îi fac mai puțin important decît atmosfera de voie bună pe care o realizează. Pedagogul francez opinează pentru următoarele momente ale activității elevilor: audierea colectivă a cîntecului, ascultarea și învățarea cîntecului în grupuri mici și cu întregă clasă, interpretarea solistică și colectivă, organizarea unor jocuri pe fondul muzical al „Aventurii”, activitate a elevilor de descoperire a unor resurse de frumusețe ale cîntecului și, apoi, a unor opere muzicale, comentarea unei opere muzicale (în locul unei expuneri magistrale), dialogul învățătorului cu elevii și între elevi, abordarea unor elemente de teorie muzicală, o sumară documentare (a învățătorului) și pregătirea pentru un cîntec ce va fi folosit în activitatea elevilor din orele următoare.

Și, toate acestea, nu pentru învățarea unui cîntec (ceea ce, de altfel, se și realizează), ci, doar, plecînd de la un cîntec.

COSTIN ȘTEFANESCU

Perpessicius:

Opere, vol. V, Editura „Minerva”, 1972

Poet de un autentic fluid melodic, care aduce în versurile lui drama unui om adevărat, a cărui neliniște e investită de soartă cu sensuri atît de multe — precum ne-o dovedesc reacțiile sale sufletești în fața dezastrelor umane al războiului, din *Scut și targă*, sau tablourile danubiene, elegiace și tandre, din paginile *Itinerariului sentimental* — critic și istoric literar de mare erudiție și nobilă urbanitate, autor al atîtor volume de *Mențiuni critice și Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, ce se constituie ca o impunătoare operă de neîntreruptă observare a procesului de desfășurare a culturii și literaturii noastre din ultimii 50 de ani, eiseit și strălucit publicist — cum ni-l readuce în atenție *Memorialul de ziariști* — dar, mai presus de orice, neîntrecut eminescolog, care a dăruit, jertfindu-se, acel corpus eminescianum, monumentală ediție academică, acest cercetător și cărturar umanist, care, în scriitura sa hieroglifică, expunea și fixa valorile literelor românești cu acul și finețea unui pasionat entomolog, și-a luat și sarcina retipăririi scrierilor sale în cadrul unei ediții definitive de autor.

Prezenta ediție — ce trebuia să cuprindă, după planul autorului, peste 25 de volume — inaugurată în 1966 a ajuns la cel de al V-lea volum, recent apărut la Editura „Minerva”, sub îngrijirea fiului său, profesorul Dumitru D. Panaitescu.

Cu fiecare reapariție a lui Perpessicius trăim o neobișnuită bucurie. Aceeași bucurie ne-a prilejuit-o și volumul de *Opere*, V, care reproduce pe cel de al IV-lea al vechilor *Mențiuni critice*, apărut în 1938, îmbrățișînd răstimpul dintre 1 martie 1931 și 25 septembrie 1932 al Jurnalului său de lector.

Și cu acest volum ne aflăm în fața

unor texte remarcabile prin adîncimea și ținuta lor intelectuală, prin finețea observațiilor și a intuițiilor unui cititor pasionat, a unui devotor de cărți, călăuzit de vocația interpretării, a analizei și asociațiilor fertile. Expresie a unei conștiințe innobilate de cultură și de comprehensiune pentru valorile spirituale românești, a unei conștiințe neliniștite, alarmată de agresiunea unor porniri violente și intolerante — caracteristice celui de al patrulea deceniu al veacului nostru —, foiletoanele lui Perpessicius se constituie ca un fel de călătorii în opere, însoțite de captarea

și decantarea sugestiilor lăuntrice ale acestora, ca un fel de lecturi aplicate la creație și la structura diferențiată a personalităților creatoare. De la incursiunile în *Scrierile politice* ale lui Eminescu și pînă la cele din *Viața lui M. Eminescu* de George Călinescu, sau de la *Flori de muciugi* ale lui Tudor Arghezi și pînă la *Eulalii-le* lui Dan Botta, de la *Memoriile lui Nicolae Iorga* și pînă la *Parada dascălilor* a lui Anton Holban, Perpessicius dovedește încă o dată, pe deplin, că nici un complex nu i-a tulburat vreedată dezinteresată lui iubire față de literatură și față de valorile ei umane, față de oameni. Perfect legitimată de întreaga activitate creatoare a lui Perpessicius, de la poezia sa de început și pînă la restaurarea magnificului *dom* al Poeziei lui Eminescu — această iubire față de literatură și față de creatorii ei s-a manifestat nu ca o îngăduință, ci ca o dăruire lucidă, ca o flăcără sfîntă, ca o torță. Iar aceasta, mărturisită totdeauna, în scris, într-un stil erudit, plin de acuratețe, învăluitor — stilul său — hrănit de nevoia continuă a unei expresii lirice ornamentale.

FANICA N. GHEORGHE

Decada cărții românești

Manifestare tradițională a culturii românești, ediția din anul acesta a decadei cărții s-a deschis la Librăria „Mihai Eminescu”, luni 1 octombrie 1973.

Așa cum precizează organizatorii acestei prestigioase manifestări a culturii socialiste românești, noua ediție „trebuie considerată în același timp și ca un prolog la manifestările prin care autorii, editorii și alți profesioniști ai cărții vor omagia cea de a 30-a aniversare a Insurecției naționale antifasciste armate din România și cel de al

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 9, septembrie 1973

Colectivul de redacție al Revistei de pedagogie și colaboratorii numărului recent apărut (septembrie 1973) oferă cadrelor didactice, cercetătorilor și celorlalți cititori ai revistei, studii, cercetări și articole grupate sub tema generală a direcțiilor și măsurilor Plenerului C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, de dezvoltare și perfecționare a învățămîntului românesc.

Prof. univ. dr. Traian Pop prezintă cu stringentă claritate și concizie, în studiul „O etapă nouă în dezvoltarea școlii românești”, liniile directoare ale programului stabilit de Pleneră pentru dezvoltarea învățămîntului de toate gradele și dezbate cu implicațiile lor operaționale, principalele obiective ale Hotărîrii Plenerului.

În același spirit, conf. univ. dr. Ion T. Radu („Invățămîntul general obligatoriu de 10 ani, bază de cultură generală pentru întregul tineret”), Luminița Ghivirigă („Creșterea ponderii metodelor active în procesul de predare-învățare”), prof. univ. dr. docent A. Chirceș („Inspekția școlară și analiza psihopedagogică a procesului educațional”), Emil Bildescu („Perfecționarea inspekției școlare”), prof. univ. dr. O. Safran și conf. univ. dr. B. Grigoriu („Subiect și obiect în actul pedagogic”) și M. Zlate și L. Vlăscăneanu („Valoarea teoriei disonanței cognitive pentru analiza procesului educațional”) înfățișează aspecte esențiale ale teoriei pedagogice și ale practicii școlare.

Procesului instructiv-educativ în clasele I-IV îi sînt dedicate trei studii (lector univ. dr. N. Opreșcu, cercetătoarele *Constanța Irimia și Simona Vornicescu* cu *Magdalena Bantó*); rubrica: „Opinii” cuprinzînd puncte de vedere pe tema pregătirii învățătorilor și educatoarelor, sustinute de *Vasile Farcaș* și dr. *Anton Vasilescu*.

Prof. univ. dr. docent Ștefan Bărsănescu relevă contribuția pedagogică a lui Dimitrie Cantemir, iar lectorul univ. *Mihalache Turtoi*, unele probleme ale școlii și învățămîntului în activitatea lui P. P. Negulescu.

Despre școala și pedagogia din alte țări scriu *Mircea Herivan* și *Sofia Pușcașu*. O rubrică de „Cărți-idei” și un „Breviar” întregesc acest număr al Revistei de pedagogie, valoros prin tematica sa și prin rigurozitatea științifică a abordării acestei tematici.

C. Ș.

XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Au fost și vor fi, în continuare, organizate, pînă la închiderea ediției (10 octombrie 1973), întîlniri între editori și cititori, între cititori și autori în uzine, întreprinderi, școli, facultăți, cîmine culturale, biblioteci, atît în Capitală cît și în țară. De un prestigiu deosebit se bucură acțiunile denumite „Ziua editurii”, organizate de către edituri în diferite librării din București.

Relația: învățământ preșcolar — școala de bază

ANI PREPARATORI

Multiple aspecte ale vieții sociale, cum ar fi creșterea demografică, participarea crescândă a femeii la viața economică, procesul de industrializare și de dezvoltare a modului de viață urban, precum și progresele înregistrate în direcția cunoașterii copilului în general și a posibilităților de dezvoltare psihică pe care le oferă vârsta mică în special, au generat una din tendințele principale ale mișcării educaționale din vremea noastră, și anume integrarea copilului la o vîrstă mică într-un proces de formare instituționalizată. Această tendință se exprimă într-un interes crescînd al organizatorilor de învățământ pentru ameliorarea primelor trepte ale sistemelor de învățământ și în situarea problemelor educației preșcolare și ale integrării acesteia în sistemul școlar în rîndul subiectelor principale ale gîndirii pedagogice, îndeosebi ale teoriei sistemelor de învățământ.

Este semnificativ faptul că acțiunile de renovare a diferitelor sisteme naționale, în deceniile 7 și 8, vizează, între altele, prefaceri importante tocmai în acest compartiment, mai ales în ceea ce privește racordarea educației preșcolare la școala de bază. Tocmai această constatare îngăduie autorilor unuia dintre cele mai fundamentate studii cu privire la situația actuală a educației și la perspectivele ei în lume (*Apprendre à être*) să considere că „educația preșcolară este un preambul esențial al oricărei politici educative și culturale” și că „dezvoltarea educației copiilor de vîrstă preșcolară ar trebui să se înscrie printre obiectivele majore ale strategiilor educative ale anilor '70”.

Hotărârile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din țara noastră reflectă și pe acest plan orientările fundamentale ale învățămîntului contemporan. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țara noastră „avem posibilitatea să urmărim, într-o concepție unitară, întregul proces de învățământ și de pregătire a cadrelor, începînd de la grădinițele de copii. Grădinițele trebuie să facă și ele parte din procesul de educare și formare a copilului”.

Pregătirea copiilor în vederea integrării în activitatea școlară face să apară probleme noi în ceea ce privește rolul și funcțiile educației preșcolare, precum și relația structurală și de conținut dintre învățămîntul preșcolar și cel primar.

Fără îndoială, determinate de condiții economice, sociale, politice diferite, precum și de tradiții, soluțiile adoptate diferă de la o țară la alta. În general, se confruntă două concepții. Pe de o parte, în unele sisteme de învățământ, tot mai puține însă, integrarea copiilor în grădiniță se întemeiază pe ideea sprijinirii familiilor în creșterea și educarea copiilor, precum și a ameliorării influențelor exercitate de mediul familial, în vederea egalizării șanselor de succes la începutul activității școlare. Pe de altă parte, educația preșcolară este concepută într-o optică școlară, propunîndu-se, ca și școala, realizarea unor programe cu un volum de cunoștințe precis determinat și chiar utilizarea unor metode specifice perioadei de școlaritate. Între aceste două concepții se situează o serie de modele educaționale care se disting prin accentuarea, mai mult sau mai puțin pronunțată, a funcțiilor instituțiilor preșcolare în pregătirea copiilor pentru școală. De fapt, problema-cheie o constituie tocmai modalitatea de racordare a grădiniței la școala primară, alături din punct de vedere al structurii și din punct de vedere al obiectivelor educaționale și al conținutului. Se pot distinge, din acest punct de vedere, trei modalități mai răspîndite: a) instituirea unui an sau doi preparatori în structura școlii primare; b) integrarea instituțiilor preșcolare în structura școlilor; c) menținerea structurii tradiționale a instituțiilor preșcolare și cuprinderea în sistemul acestora a tuturor copiilor de vîrstă preșcolară sau cel puțin pentru un an înainte de școală.

Instituirea unui an sau chiar doi, cu funcții de pregătire pentru școală, constituie o modalitate din ce în ce mai răspîndită, mai cu seamă după reformele școlare din deceniile 6 și 7, în direcția realizării unei legături structurale, organice, între instituțiile preșcolare și școala primară. Un asemenea model este caracteristic sistemelor de învățământ din Franța, Belgia, Italia, Elveția, Australia ș.a.

Primul an al școlii primare de 5 ani din Franța, de pildă, îndeplinește funcțiile unui an pregătitor pentru școala primară propriu-zisă. Destinat copiilor de 6 ani sau chiar mai mici în multe cazuri, acest an preparator este menit să micșoreze diferențele dintre copii, determinate de faptul că numai unii dintre ei beneficiază de educație în instituții preșcolare, precum și de mediul socio-cultural din care provin. Conținutul instrucției constă în activități specifice grupei mari din grădiniță, dar cu insistențe preocupări în direcția însușirii elementelor primare ale citirii, scrierii și socotitului.

De asemenea, în Elveția, în unele cantoane cum este cel al Genevei, unde instruirea copiilor în școală începe la vîrsta de 6 și 7 ani, există un an preparator în cadrul școlii primare. El este considerat ca fiind ultimul an al perioadei de educație preșcolară și ca primul an de școală primară, dar totdeauna este efectuat în școli.

Intr-un mod asemănător este structurată și școala primară italiană. Constituind obiectul unei reforme profunde încă la jumătatea deceniului 6, ea a fost divizată în două cicluri, din care primul de doi ani, iar al doilea de trei ani. Conținutul activității este adaptat stadiilor de dezvoltare a copilului. Astfel, în primul ciclu (pentru copiii de

6 ani) programa este unică, nediferențiată în discipline de studii, iar obiectivele de bază constau în formarea deprinderilor de citire, scriere și calcul și în cunoașterea mediului înconjurător. În subciclul următor, obiectivele de învățământ se diferențiază și se realizează prin predarea unor discipline conturate.

Crearea anului sau a unui ciclu preparator în structura sistemelor școlare moderne răspunde necesității de a se asigura o perioadă mai lungă de adaptare a copilului la regimul muncii din școală. În același timp, el oferă posibilități sporite pentru cunoașterea și tratarea diferențiată a elevilor. Se recunoaște că, în primele clase, diferențele dintre elevi sînt sensibile; ei posedă un fond de reprezentări, de cunoștințe și deprinderi diferit, în funcție de caracterul mai mult sau mai puțin organizat al influențelor exercitate în perioada antecolară. Înlăturarea sau, cel puțin, diminuarea acestor diferențe dintre copii, în vederea unui start școlar în condiții apropiate, constituie unul din motivele principale ale creării și extinderii claselor pregătitoare la începutul școlii de bază.

Concepția cu privire la pregătirea diferențiată a copiilor pentru școală a pare deosebit de pregnant în sistemul de învățământ din R. F. Germania. În Planul structural al educației, adoptat de ministrii educației ai landurilor, se face constatarea că lucrul cel mai important în organizarea învățămîntului preșcolar este să realizeze dezvoltarea copiilor care provin din medii socio-cultural dezavantajate și să asigure egalitatea condițiilor de plecare ale acestora în școala primară. În conformitate cu această concepție, s-a trecut la organizarea a trei tipuri de instituții preșcolare:

— kindergarden, care sînt vechile grădinițe de copii, cu menirea de a completa educația familială;

— schulkindergarten, grădinițe școlare, menite să se ocupe de copiii de vîrstă școlii primare, dar care sînt insuficient dezvoltați pentru frecvența a acestora;

— vorklassen — clase pregătitoare —

pentru copii a căror dezvoltare le permite frecvența școlii, dar nu au atins vîrsta calendaristică a școlii primare, cărora le asigură o instrucție școlară prematură.

Ultimele două tipuri, deși diferite din punct de vedere al conținutului activității și al copiilor care le frecvențează, vizează pregătirea pentru intrarea în prima clasă a învățămîntului primar; de aceea, se tinde spre cuplarea lor într-o singură instituție.

În același timp, pentru ca toți copiii să beneficieze de o activitate sistematică de stimulare a capacității intelectuale, a limbajului și a diferitelor abilități, în vederea egalizării posibilităților de acces în școală, se preconizează stabilirea vîrstei de intrare în școală la 5 ani. Corelat cu aceasta, în planul structural se recomandă „gruparea” primilor doi ani școlari într-un ciclu preparator (einguangsstufe) al școlii primare, ceea ce face necesară reconsiderarea structurii și mai ales a conținutului acesteia.

De fapt, ideea creării unui ciclu pregătitor la începutul școlii primare, așa cum este proiectat în actul de reformă a învățămîntului din R. F. Germania, este deja realizat în structura școlii primare belgiene. Avînd o durată de 6 ani, și primind copiii la vîrsta de 6 ani, aceasta este structurată pe trei cicluri de câte doi ani, din care primul îndeplinește funcții pregătitoare.

Cu toate nuanțele de structură pe care le prezintă clasele pregătitoare integrate în școala primară, obiectivele și conținutul acestora sînt asemănătoare. În aceste clase se realizează o educație sistematică în vederea asimilării cunoștințelor și deprinderilor elementare, necesare însușirii tehnicilor de bază ale instruirii: citirea, scrierea și calculul. Atunci cînd ciclul pregătitor are durata de doi ani, în cadrul său se realizează, de obicei, însușirea primelor elemente ale acestor tehnici.

Celelalte modele educaționale menționate la început vor fi abordate comparativ, cu un alt prilej, tot în cadrul acestei rubrici.

Conf. univ. dr. ION T. RADU

R. D. GERMANĂ

Dimensiunile sociale ale școlii

La 7 octombrie, poporul Republicii Democratice Germane sărbătorește „Ziua Republicii”, ziua în care a avut loc, în 1949, proclamarea Republicii Democratice Germane. Această zi este intim-pînă cu entuziasm și succese incontestabile în cele mai variate domenii ale construcției socialiste din țara prietenă.

În această atmosferă a avut loc și deschiderea noului an școlar. Pe întreg cuprinsul țării — învățătorii, profesorii, elevii și părinții, împreună cu muncitorii întreprinderilor care patronază școlile, au participat, cu deosebit interes și zel, la pregătirea sălilor de clasă, a laboratoarelor, a instalațiilor și atelierelor școlare, astfel încît, de la început, să fie creat cadrul material necesar desfășurării în cele mai bune condiții a procesului pregătirii tinerilor constructori. Numai în primii doi ani și jumătate ai actualului cincinal, au fost date în folosință, în Republica Democrată Germană, circa 7 600 săli de clasă și peste 200 săli de gimnastică. Este deosebit de semnificativ pentru politica școlară a statului faptul că, pînă la sfîrșitul acestui cincinal, urmează să se construiască încă 16 000 săli de clasă și 500 săli de gimnastică.

Paralel cu aceasta, vor fi date în folosință noi școli. Numai în regiunea Leipzig, în noul an școlar vor funcționa 12 noi școli, dintre care 6, cu o capacitate de circa 3000 de elevi, au și fost date în folosință. Este doar un exemplu din multe altele ce s-ar putea da pe linia măsurilor luate, în toate colțurile țării, pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului. Evantaiul for-

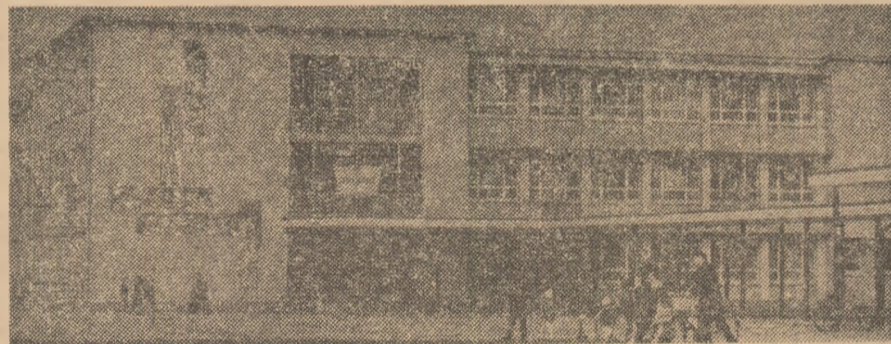
melor și gradelor de învățământ ce stau la dispoziția copiilor și cetățenilor de pe întreg cuprinsul țării este foarte larg și divers. Primul contact cu instrucția și educația organizată, în colectiv, este luat încă de la vîrsta de trei ani, prin grădinițe, în care „învățată” copiii de pînă la șase ani. În continuare le stau la dispoziție școala elementară, apoi școlile medii, profesionale, tehnice, normale, universitățile și institutele de învățământ superior, alături de variate școli și cursuri pentru ridicarea calificării și creșterea nivelului de cultură al adulților.

Aceste posibilități, larg folosite de către populație, au făcut ca, an de an, să crească în R.D. Germană numărul celor ce studiază. Astfel numărul total al celor care urmează cursurile de zi, serale sau fără frecvență ale învățămîntului superior este de 340 000. Accesul larg la carte, asigurat prin justa

politică școlară a statului, s-a repercutat asupra nivelului de pregătire al celor angajați în producție. În acest sens, este de menționat că, în deceniul 1961—1970, pe ansamblul economiei naționale, a crescut de aproape două ori numărul angajaților cu pregătire medie și superioară de specialitate, respectiv de la 360 000 la 705 000. Această tendință se află în prezent într-un proces de accentuare. În conformitate cu Tezele Congresului al VIII-lea al P.S.U.G., se prevede că, pînă în anul 1975, învățămîntul mediu de zece ani să fie generalizat și obligatoriu.

O trăsătură caracteristică a învățămîntului din Republica Democrată Germană este strînsa legătură cu viața cu practica, în scopul de a forma tineri capabili să stăpînească tehnica, să dezvolte și să perfecționeze economia națională. În consecință — chiar și în școlile care nu au un specific economic, tehnic — din planurile de învățământ sînt nelipsite, alături de științele exacte și studiul limbilor moderne, munca manuală, grădinaritul, modelajul, desenul, studiile sociale și locale etc. La aceasta se adaugă modul în care este orientat conținutul învățămîntului, la toate disciplinele, atenția mare ce se acordă lucrărilor de laborator, în cabinete, în ateliere.

I. DRĂGUȘANU

Una din școlile orașului Eisenhütten, centru industrial nou apărut pe harta R. D. Germane